

KUNTALAISTEN KUNTA

Tamperelaisten käsityksiä päätöksenteosta
ja vaikutusmahdollisuuksista 2009

Taina Åback

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	3
1. Johdanto.....	4
2. Kyselyn toteutus ja kyselyaineisto.....	4
3. Kyselyn tulokset.....	6
3.1 Kunnan toiminnan ja päätöksenteon seuraaminen.....	6
3.3 Osallistuminen kunnan toimintaan ja päätöksentekoon.....	12
3.4 Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen.....	15
3.5 Alvari vuorovaikutuskanavan tuntemus.....	17
3.6 Tulokset Länsi-Tampereen osalta.....	18
3.6.1 Johtopäätökset Länsi-Tampereen osalta.....	22
3.7 Yhteenveto kuntalaisten vapaamuotoisesta palautteesta.....	23
4. Johtopäätökset kuntalaiskyselystä.....	24
LIITTEET	
Kyselyn lähetekirje	
Kyselylomake	

Julkaisija: Tampereen kaupunki/
kuntademokratiayksikkö
Julkaisuvuosi: 2010
Painosmäärä: 150 kpl
Painopaikka: Domus Print Oy 2010
Ulkoasu ja taitto: Sirpa Koivu
ISBN 978-951-609-456-7

Tiivistelmä

Tämä on raportti Tampereen kaupungin tilaamasta vuoden 2009 kuntalaiskyselystä. Kyselyn pohjalta kootaan tamperelaisten näkemyksiä päätöksenteosta sekä heidän mahdollisuuksistaan osallistua ja vaikuttaa. Tuloksia verrataan vuoden 2007 Suomen Kuntaliiton Demokratiatilinpäätöshankkeen kuntalaiskyselyn tuloksiin.

Kysely lähetettiin postitse yhteensä 1500 talouteen Länsi-, Etelä- ja Koillis-Tampereelle. Vastausprosentti laski 48,0 prosentista 34,2 prosenttiin verrattuna vuoteen 2007. Postikyselyiden vastausprosentit jäävät nykyään melko alhaisiksi. Määrällisesti vastauksia kuitenkin palautettiin hieman enemmän kuin edellisessä kuntalaiskyselyssä, joten tulokset ovat koko kaupungin osalta vertailukelpoiset.

Osassa tutkimusvastauksista muutokset ovat melko pieniä. Joiltakin osin kuitenkin merkittäviä ja ehkä huolestuttaviakin asennemuutoksia on tapahtunut. Osassa kysymyksistä tulokset ovat myös hieman ristiriitaisia. Esimerkiksi kysyttäessä kiinnostuneisuudesta kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa kohtaan sekä erityyppäin kiinnostuneiden että ei lainkaan kiinnostuneiden osuus vastanneista oli noussut. Toisaalta taas kysymyksessä ”Saatko riittävästi tietoa kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa koskevasta asioista?” selkeästi eniten olivat nousseet tietoa tarvitsemattomien tai haluamattomien osuudet. Päätöksenteon seuraaminen koetaankin useammin hankalaksi kuin helpoksi, sillä 46,1 vastanneista on jokseenkin tai täysin eri mieltä siitä, että valmistelua ja päätöksentekoa on helppo seurata. Selkeimmin asenteet olivat kuitenkin muuttuneet väitteen ”kunnallispoliitikkoihin voi yleensä ottaen luottaa” kohdalla. Väitteen kanssa täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevien osuus oli laskenut yli kymmenellä prosentilla 21,5 prosenttiin ja vastaavasti täysin tai jokseenkin eri mieltä olevien osuus kasvanut yli kymmenellä prosentilla 42,0 prosenttiin.

Kiinnostuneimpia kunnan asioista ovat yleensä korkeakoulutetut ja ikäryhmistä 45-54-vuotiaat tai yli 55-vuotiaat. Sanomalehdet olivat edelleenkin vastanneiden ensisijainen tietolähde kunnan toiminnan seuraamiseen. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmuodoista suosituin oli äänestäminen kunnallisvaaleissa, toisena tulivat kaupungin asukas- ja käyttäjäkyselyt. Tehokkaimmaksi vaikutusmuodoksi arvioitiin edellisen kyselyn tapaan toimiminen kunnallisessa luottamustehtävässä, vaikka toiminnan arvostus olikin laskenut. Osallistumisesta omaa asuinalueetta koskevaan päätöksentekoon ja osallistumisen vaikuttavuutta arvioitiin hieman positiivisemmin kuin vaikuttamista koko kaupunkia koskevaan päätöksentekoon. Yli 60 prosenttia vastanneista ei ole kuitenkaan pyrkinyt vaikuttamaan kumpaankaan. Vaikutusmahdollisuuksissa nähdään edelleen parantamisen varaa, mutta tyytyväisten osuus vastanneista oli kasvanut verrattuna vuoteen 2007. Eniten parannettavaksi nähtiin osallistumismahdollisuuksissa vanhustenhuoltoon liittyviin asioihin sekä oman asuinalueen viihtyvyyden kehittämiseen. Tyytyväisimpiä oltiin osallistumismahdollisuuksiin kulttuuri- ja liikennepalvelujen suunnitteluun/kehittämiseen.

Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisestä kysyttäessä eniten haluttiin, että kaupunki kehittäisi palautejärjestelmän, jolla kerätään tietoa käyttäjien näkemyksistä. Toiseksi tuli kaupungin palvelujen käyttäjien mukaan ottaminen toiminnan suunnitteluun. Vuonna 2007 alkanutta alueellista Alvari-toimintaa tuntee vastanneista noin viidennes. Parhaiten Alvarista tiedetään Länsi-Tampereella, jossa toiminta on ollut pisimpään käynnissä. Sanomalehdet ovat olleet ensisijainen tietolähde Alvarista sekä koko kaupungissa keskimäärin että kaikilla alueilla. Länsi-Tampereella tarkasteltaessa tulokset ovat melko samanlaisia kuin kaupungissa yleensä, lännessä ollaan kuitenkin keskimäärin kiinnostuneempia kaupungin toiminnasta. Oma asuinalueetta koskevaan päätöksentekoon osallistuminen tai vaikuttaminen on kuitenkin jonkin verran laskenut. Alueellisesti tarkasteltuna lännessä kuitenkin tunnetaan enemmän, että osallistumisella asuinalueetta koskevaan päätöksentekoon on ollut vaikutusta.

I. Johdanto

Tampereen kaupunki toteutti tamperelaisille suunnatun kuntalaiskyselyn loka-joulukuussa 2009. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa Tampereen kaupungin asukkaiden mielipiteitä muun muassa kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta, tiedottamisesta ja asukkaiden omista mahdollisuuksista vaikuttaa. Kysely on toisinto vuoden 2007 keväällä toteutetusta samankaltaisesta kuntalaiskyselystä.

Vuoden 2007 kuntalaiskysely tehtiin 12 kunnassa osana Suomen Kuntaliiton demokratiatilinpäätöshanketta. Hankkeen tarkoituksena oli kehittää kunnille konkreettisia työkaluja demokratian tilan arvioimiseksi ja demokratian edistämiseksi kunnissa. Edellisessä raportissa (Kuntalaisten Kunta: Tamperelaisten käistyksiä päätöksenteosta ja vaikutusmahdollisuuksista, 2008) Tampereen kyselytuloksia verrattiin myös muiden kuntien tuloksiin. Tällä kertaa vertailua tehdään siis ainoastaan Tampereen kaupungin sisällä ja verrattuna ensimmäisen kyselyn tuloksiin vuodelta 2007.

Joidenkin kysymysten sanamuotoja muutettiin hieman tätä kyselyä varten mutta kysymysten sisältö ei ole juurikaan muuttunut. Muutoksia tehtiin siksi, että vuoden 2007 kysely toteutettiin monessa kunnassa, jolloin paikallisia piirteitä ei voitu huomioida. Kokonaan uutena osiona oli lisätty kysymyksiä alueellisesta osallistumismalli Alvarista. Tarkoituksena on ollut selvittää, miten hyvin toimintaa tunnetaan ja seurata Länsi-Tampereella vuonna 2007 alkaneen Alvari-toiminnan vaikutuksia. Tieto on tärkeää muun muassa Alvarin toiminnan arvioimisen ja kehittämisen kannalta.

Kyselyn teemat olivat: Kunnan toiminnan ja päätöksenteon seuraaminen, kuntalaisten käsitykset kunnan toiminnasta, vaikutusmahdollisuuksistaan ja päättäjistä, osallistuminen kunnan toimintaan ja päätöksentekoon sekä osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen. Raportin lopussa verrataan lisäksi omassa osiossaan kyselyn tuloksia Länsi-Tampereella edellisen kuntalaiskyselyn tuloksiin. Näin pyritään selvittämään ovatko kuntalaisten asenteet muuttuneet Länsi-Alvarin alueella Alvari-toiminnan aloittamisen jälkeen.

2. Kyselyn toteutus ja kyselyaineisto

Kuntalaiskyselyn kysymyslomakkeet lähetettiin postitse Länsi-, Etelä- ja Koillis-Tampereelle kullekin alueelle 500, yhteensä siis 1500 kyselyä. Kyselyyn oli mahdollista vastata sekä internetin välityksellä, faksilla että palauttamalla kyselykaavake postitse. Kyselyn ja tulosten tilastollisen käsittelyn suoritti Innolink Research Oy Tampereen kaupungin Kuntademokratiayksikön toimeksiannosta. Yhteenvedon laati Kuntademokratiayksikössä Taina Åback.

Kysely tehtiin Länsi- ja Etelä-Tampereella erityisesti siksi, että kummallakin alueella on käynnistetty alueellisen vaikuttamisen Alvari-toiminta. Koillis-Tampere valittiin kolmanneksi alueeksi samankaltaisimpana alueena sillä Kaakkois- ja Keskusta-Tampere poikkeavat näistä alueista monin tavoin. Vuoden 2007 kysely kohdennettiin Länsi-Tampereelle ja sinne lähetettiin puolet kyselylomakkeista. Loput 500 lomaketta lähetettiin muualle Tampereen kaupungin alueelle ilman erityistä kohdentamista. Yhteensä kyselyitä lähetettiin siis 1000. Vuonna 2007 kyselyn vastaukset palautettiin postitse.

Tähän kyselyyn vastasi vain 10 prosenttia kysymyslomakkeen saaneista. Vastausprosentti uhkasi jäädä huomattavan alhaiseksi verrattuna edellisen kyselyn vastausprosenttiin, joka oli 48,0. Siksi marras-joulukuun vaihteessa toteutettiin täydentävä kysely puhelinhaastatteluina ja kyselyyn vastaamisaikaa myös jatkettiin. Vastanneiden osuus nousi lopulta 34,2 prosenttiin. Pudotus erityisesti alkuvaiheen vastausinnostuksessa on kuitenkin ollut huomattava aikaisempaan kyselyyn verrattuna. Tällä kertaa vastaamista ei ole koettu riittävän tärkeäksi tai mielenkiintoiseksi. Syynä voi olla esimerkiksi se, että viimeksi kyselyn toteutti Kuntaliitto ja se tehtiin myös monessa muussa kunnassa valtakunnallisen tutkimustiedon saamiseksi. Tämä on voinut saada kyselyyn vastaamisen tuntumaan tärkeämmältä kuin nyt. Myös kyselyn aihealue on saattanut tuntua vieraalta ja kyselylomake pitkältä.

Postikyselyihin vastaaminen on tietojenkeräystapana kokenut jonkinlaisen inflaation yleisemminkin. Normaali vastausmäärät liikkuvat nykyään 20-60 prosentin tietämissä. (Lähde:<http://www.tkk.fi/Yksikot/YTK/koulutus/metodikortti/Kysely.html>). Kuntalaiskyselyn palautti kirjeitse 213 ja internetissä 100 tamperelaista. Tämän lisäksi 200 vastausta saatiin puhelinhaastatteluilta. Internetin käyttömahdollisuus kyselyyn ei lisännyt vastausaktiivisuuden, kuten toivottiin.

Kysymyslomakkeiden vastaukset käsitteli Innolink Research Oy. Aineistosta laskettiin suorat jakaumat ja ristiintaulukointeja taustamuuttujilla. Tämän jälkeen suoritettiin vertailu vanhan aineiston kanssa.

Kyselylomakkeita lähetettiin alueille postinumeroiden mukaan.

Länsi-Tampereen postinumeroalueet olivat: 33270, 33300, 33310, 33330, 33340, 33400, 33410 ja 33420.

Etelä-Tampereen postinumeroalueet olivat: 33800, 33820, 33840, 33850, 33900.

Koillis-Tampereen postinumeroalueet olivat: 33560, 33580, 33610, 33700, 33730.

TAULUKKO I. Vastanneiden taustatiedot

	2007		2009	
	Lkm	%	Lkm	%
LOMAKKEEN PALAUTTANEITA YHTEENSÄ	480	48,0	513	34,2
SUKUPUOLI				
Nainen	271	57,3	310	60,4
Mies	202	42,7	203	39,6
IKÄ				
18-34-v	118	24,9	130	26,6
35-44-v	70	14,8	73	14,9
45-54-v	79	16,7	81	16,6
yli 55-v	206	43,6	205	41,9
KOULUTUS				
Kansa- tai peruskoulu	123	26,2	97	19,2
Ylioppilastutkinto tai ammattikoulu	131	27,9	169	33,4
Opistotutkinto	83	17,7	95	18,8
Alempi korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinto	49	10,4	62	12,3
Ylempi korkeakoulututkinto	70	14,9	73	14,4
Muu	13	2,8	10	2,0

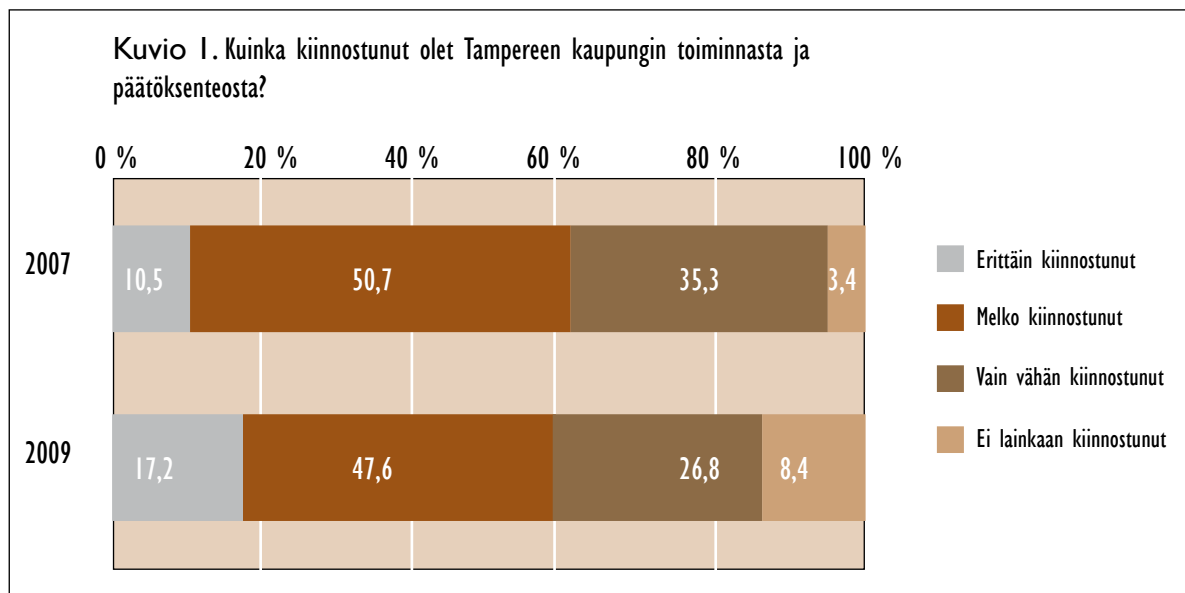
Kyselyyn vastanneita oli lähes sama määrä kuin vuonna 2007. Naisten osuus vastanneista kasvoi hieman, samaten nuorimpien kyselyyn vastanneiden osuus. Koulutustaustaa tarkasteltaessa selkeimmin kasvoi ylioppilas- tai ammattikoulututkinnon suorittaneiden osuus.

Edellisessä vuoden 2007 kuntalaiskyselyssä vastausprosentti oli 48,0. Silloin kyselyyn vastasi noin puolet kysymyslomakkeen saaneista sekä länneistä että muualta Tampereelta. Nyt vastausprosentti jäi vajaat 14 prosenttiyksikköä matalammaksi kuin vuonna 2007. Eroja vastausaktiivisuudessa kaupungin alueiden välillä ei juurikaan ollut. Vastausprosentit liikkuvat alueittain 33-35 prosentin välillä. Tähän vaikuttivat myös puhelinhaastattelut, joita pyrittiin tekemään tasaisesti alueiden kesken.

3. Kyselyn tulokset

Kerätty aineisto on jäsennely teemoittain: Kunnan toiminnan ja päätöksenteon seuraaminen; Kuntalaisten käsitykset kunnan toiminnasta, vaikutusmahdollisuuksista ja päättäjäistä; Osallistuminen kunnan toimintaan ja päätöksentekoon; Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen ja Alvari vuorovaikutuskanavan tuntemus. Seuraavassa osiossa on verrattu kuntalaiskyselyn vastauksia vuoden 2007 kyselyn tuloksiin.

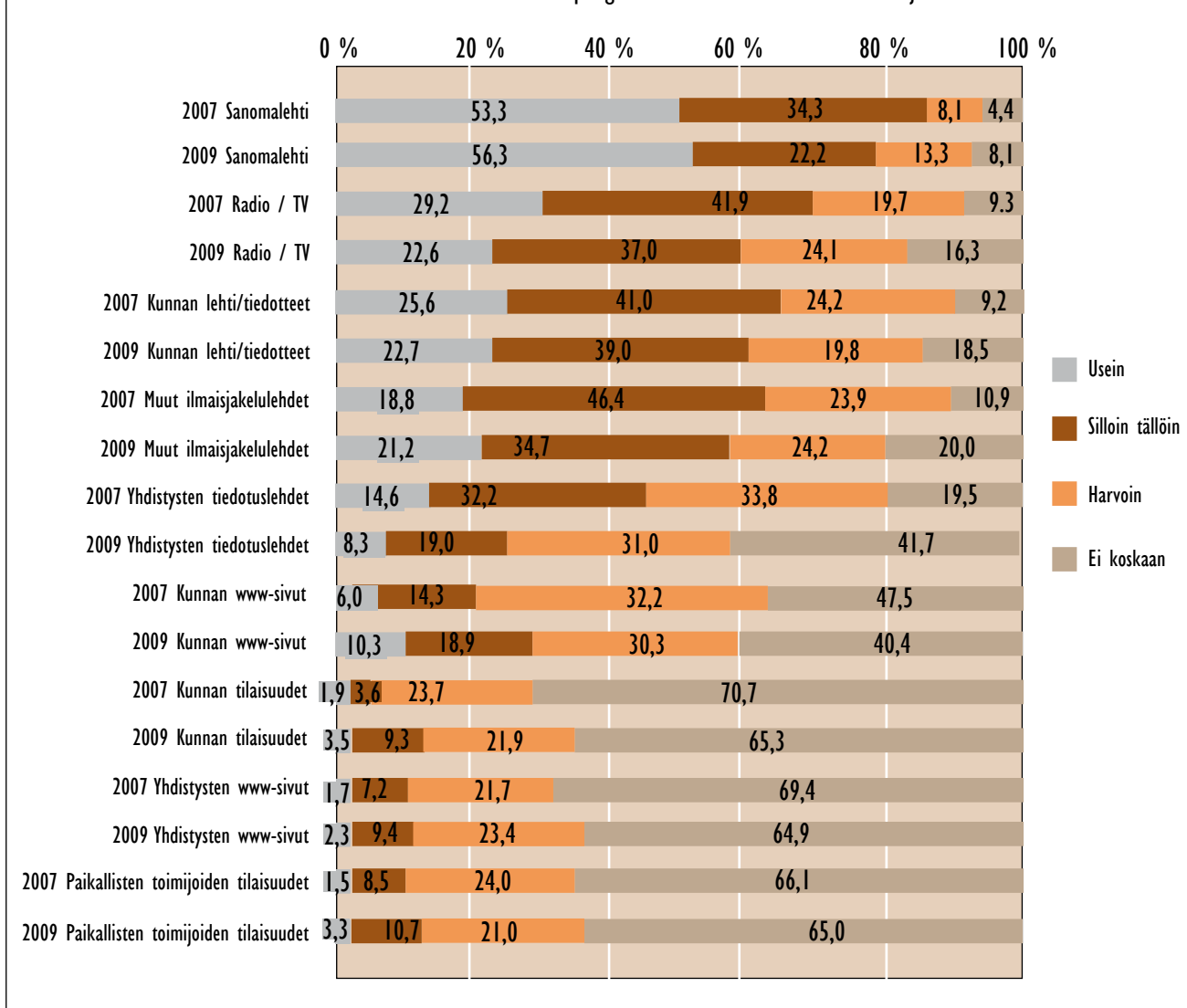
3.1 Kunnan toiminnan ja päätöksenteon seuraaminen

Vuonna 2007 vain 3,4 prosenttia vastanneista ilmoitti, ettei ole lainkaan kiinnostunut kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta. 61,2 % vastanneista puolestaan ilmoitti olevansa melko tai erittäin kiinnostunut. Tässä kyselyssä ei lainkaan kiinnostuneiden määrä oli kasvanut viidellä prosenttiyksiköllä, mutta myös melko tai erittäin kiinnostuneiden määrä oli kasvanut 64,8 prosenttiin. Vaikka ei lainkaan kiinnostuneiden määrä on pieni, määrän kasvu on kuitenkin huolestuttavaa, sillä kunnissa tehdään suoraan ihmisten arkea koskettavia päätöksiä.

Kiinnostuneimpia kunnan asioista olivat korkeakoulutetut (82,2% melko tai erittäin kiinnostunut) ja ikäryhmistä kiinnostuneimpia olivat odotetusti 45-54-vuotiaat sekä yli 55-vuotiaat. Nuorista 18-34 vuotiaista puolestaan jopa 55,4 prosenttia on vain vähän tai ei lainkaan kiinnostunut kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta.

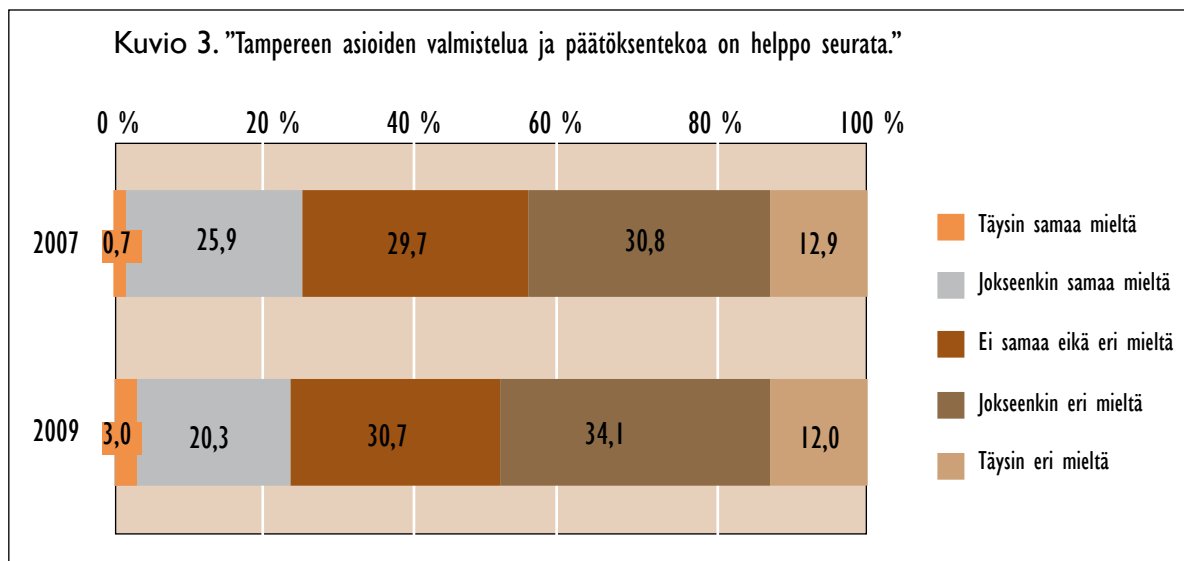
Kuvio 2. Tietolähteet kaupungin toiminnan seuraamisessa 2007 ja 2009

Vuonna 2007 sanomalehti oli vastanneille eniten käytetty tiedonlähde kaupungin toiminnan seuraamisessa. Sitä käytti tietolähteenä usein tai silloin tällöin 87,3 prosenttia vastanneista. Uudessa tutkimuksessa sanomalehden asema ensisijaisena tietolähteenä oli heikentynyt, vaikka sanomalehti on edelleen tietolähteistä ykkönen 78,5 prosentin osuudella. Myös radion ja television asema tietolähteenä heikentyi, vuonna 2007 se oli Tampereella toiseksi eniten käytetty tietolähde. Radion ja television vahva asema tietolähteenä oli vuonna 2007 vertailukunnista suurin juuri Tampereella. Tähän saattavat vaikuttaa paikallisradioiden vahva asema ja Ylen TV2:n studioiden sijainti Tampereella. Tänä vuonna toiseksi tietolähteenä nousivat kaupungin oma lehti ja tiedotteet 61,7 % osuudella. Kunnan omat www-sivut olivat vuonna 2007 tietolähteenä vasta kuudentena ja nousivat nyt viidenneksi. 29,2 prosenttia vastanneista ilmoitti seuraavansa internetistä kaupungin toimintaa usein tai silloin tällöin.

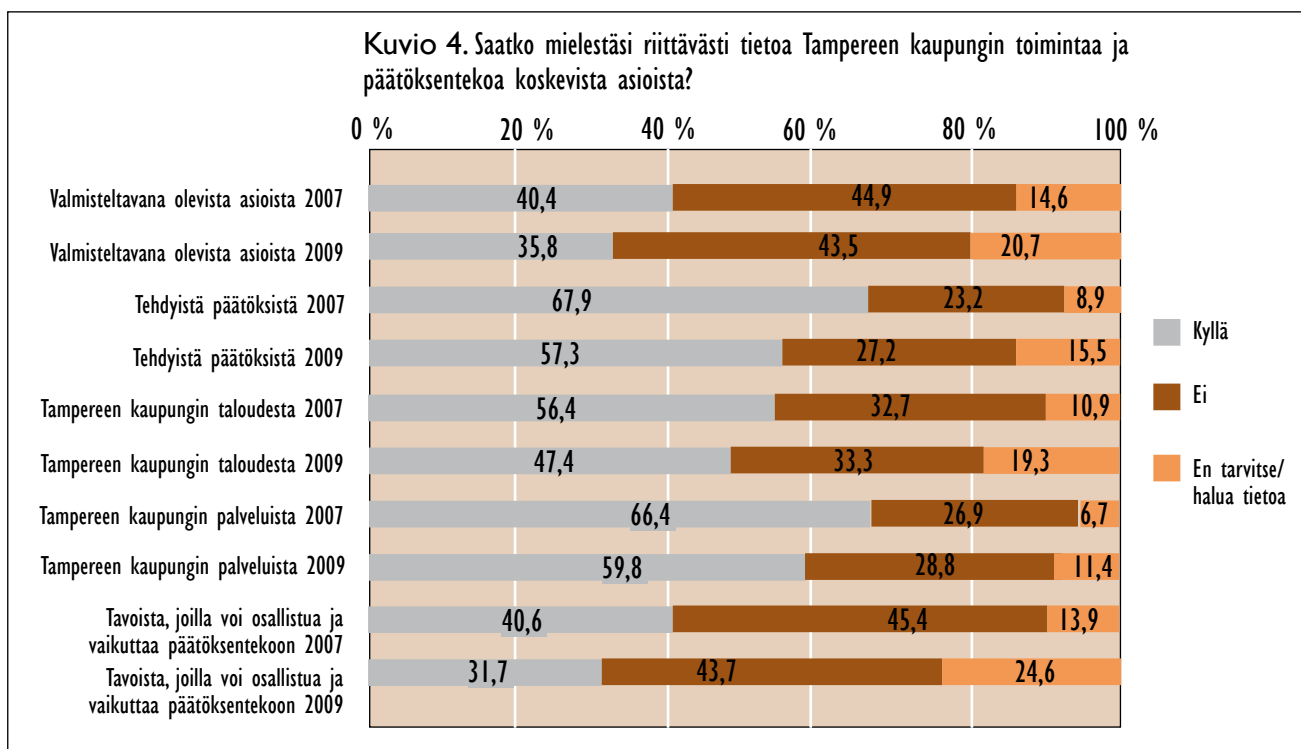
Vuoden 2009 kyselyssä tietolähteistä kysyttäessä 72,1 prosenttia vastanneista nimesi juuri sanomalehdet tärkeimmäksi. Myös taustamuuttujittain jaoteltuna sanomalehti oli tärkein tiedonlähde, vaikka eroja oli sekä miesten ja naisten välillä että ikäluokittain. Miehet käyttivät sanomalehtiä tietolähteenä naisia useammin. Sanomalehden tärkeys tietolähteenä oli matalin 18-34-vuotiailla vastanneilla (58,1 %) ja korkein 55-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäluokassa (82,8 %). Toiseksi tärkeimmäksi tietolähteeksi vastanneet nimeivät radion ja television (10,7 %). Kolmanneksi tärkein tietolähde olivat kaupungin www-sivut (8,0 %). Kaupungin www-sivujen osuus tärkeimpänä tietolähteenä oli niukasti korkein 35-44-vuotiaiden ikäluokassa (17,6 %) ennen 18-34-vuotiaita (16,9 %). Vastaavasti vanhemmat ikäluokat eivät juurikaan pitäneet www-sivuja tärkeänä tietolähteenä.

Ikäluokista radiota ja televisiota käyttivät usein tai silloin tällöin tietolähteenä yli 55-vuotiaat (74,0%) ja 18-34-vuotiaat (36,5 %), radio ja televisio ovat eläkeläisillä myös toiseksi tärkein tietolähde 15,9 prosentin osuudella. Kunnan järjestämät tilaisuudet, paikallisten toimijoiden tilaisuudet ja yhdistysten www-sivut ovat vähiten käytettyjä tietolähteitä. Näitä pidetään myös vähiten tärkeinä tietolähteinä.

Vuonna 2007 26,6 prosenttia vastanneista oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että Tampereen kaupungin päätöksentekoa on helppo seurata. Tässä kyselyssä väitteen kanssa täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevien yhteismäärä oli 23,3 prosenttia. Myös jokseenkin ja täysin eri mieltä olevien osuus nousi jonkin verran 46,1 prosenttiin. Päätöksenteon seuraaminen koetaan siis edelleen useammin hankalaksi kuin helpoksi.

Helpoimmaksi valmistelun ja päätöksenteon seuraamisen kokivat 18-34-vuotiaat, prosentuaalisesti tämä tarkoittaa kuitenkin vain 26,6 prosenttia (täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa). Tilanne oli hyvin samanlainen myös kaksi vuotta sitten. Vaikeimmaksi päätöksenteon seuraamisen kokevat yli 55-vuotiaat, joista 54,5 % oli väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

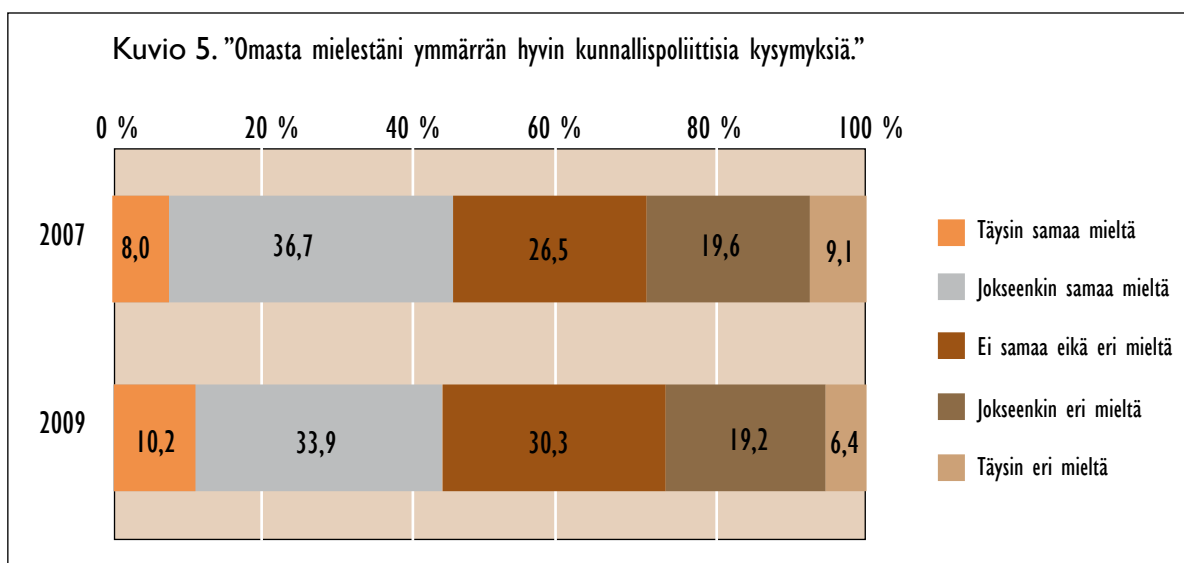

Huomattavaa uusissa tuloksissa on, että kaikilta kohdin tyytyväisyys tiedonsaantiin on laskenut. Toisaalta sellaisten osuus, jotka eivät tietoa tarvitse tai halua, on noussut. Tyytymättömien osuus on pysynyt melko samana. Vuonna 2007 tyytyväisimpiä oltiin tiedonsaantiin kaupungissa tehdyistä päätöksistä. Nyt ensimmäisenä on tiedonsaanti kaupungin palveluista, johon 59,8 prosenttia on tyytyväisiä. Tyytyväisten osuus on kuitenkin laskenut 6,6 prosenttiyksikköä ja tietoa kaipaamattomien osuus noussut 11,4 prosenttiin.

Toiseksi tyytyväisimpiä ollaan tiedonsaantiin kaupungissa tehdyistä päätöksistä, mutta tyytyväisten osuus on kuitenkin laskenut 10,6 prosenttiyksiköllä 57,3 prosenttiin kahdessa vuodessa. Myöskin sellaisten, jotka eivät tietoa tarvitse tai halua, osuus on noussut selvästi 15,5 prosenttiin. Kolmanneksi tyytyväisimpiä oltiin tiedonsaantiin kaupungin taloudesta, tähän tyytyväisiä on kuitenkin enää alle puolet vastanneista. Tyytyväisyys on laskenut 9 prosenttiyksiköllä 47,4 prosenttiin ja tietoa haluamattomien osuus vastaavasti noussut vajaalla 9 prosentilla.

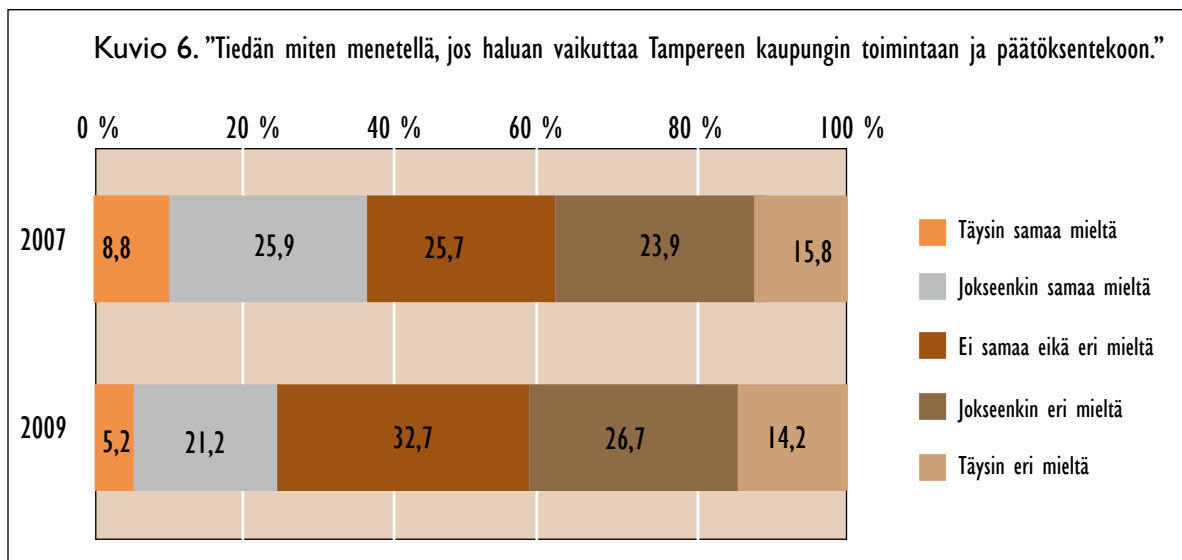
Tyytymättömiä oltiin edelleen tiedonsaantiin siitä, kuinka voi osallistua ja vaikuttaa sekä tiedonsaantiin valmisteltavana olevista asioista. Näihin tyytymättömiä oli noin 43 prosenttia vastanneista. Toisaalta noin 1/5 vastanneista ilmoittaa, ettei edes tarvitse tai halua tietoa näistä asioista. Tulokset ovat keskenään hieman ristiriitaisia, sillä vaikka tyytyväisyys tiedonsaantiin kaikkia kysymyksessä esitettyjä aihealueita kohtaan on laskenut, myös vastanneiden mielenkiinto on laskenut selkeästi.

3.2 Kuntalaisten käsitykset kunnan toiminnasta, vaikutusmahdollisuuksista ja päättäjäistä.

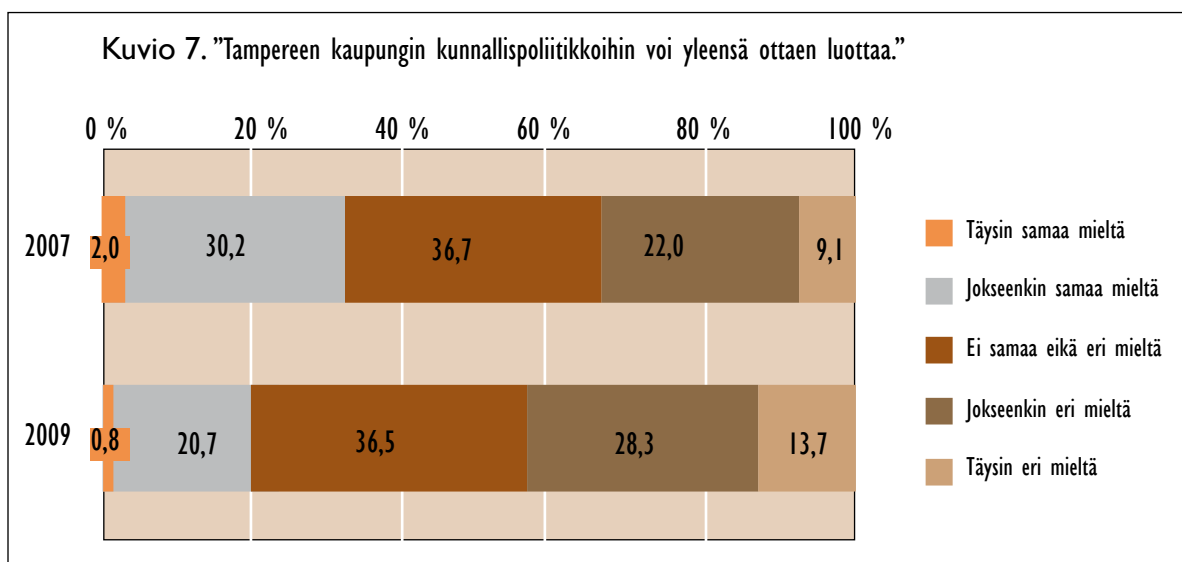
Vuoteen 2007 verrattuna väittämän "Omasta mielestäni ymmärrän hyvin kunnallispoliittisia kysymyksiä" kanssa samaa tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus on lähes sama (44,1%). 28,8 prosenttia puolestaan oli väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä. Vajaa puolet vastanneista siis katsoo tuntevansa kunnallispoliittisia kysymyksiä ainakin jollain tasolla. Merkittäviä muutoksia vastauksissa ei ole tapahtunut.

Mielipiteeseen vaikuttavat sekä koulutus että sukupuoli. Miehistä 52,0 prosenttia kokee ymmärtävänsä kunnallispoliittisia kysymyksiä hyvin tai melko hyvin, naisvastaajista osuus on 38,9 prosenttia. Ero on pysynyt verrattain samana edellisestä kyselystä. Myös mitä koulutustasoa vastaaja on kyseessä, sitä paremmin hän ymmärtää kunnallispoliittisia kysymyksiä.

Väitteen ”Tiedän miten menetellä, jos haluan vaikuttaa Tampereen kaupungin päätöksentekoon” kanssa samaa tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus on kahdessa vuodessa vähentynyt 8,3 prosenttiyksiköllä 26,4 prosenttiin. Jokseenkin ja täysin eri mieltä olevien osuudessa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Se on pysynyt noin 40 prosentissa. Väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien väheneminen voi johtua suurista hallintomuutoksista, joita Tampereella on tehty. Kun kyselyn mukaan kaksi viidestä kaupunkilaisesta ei tiedä, miten kunnan toimintaan tai päätöksentekoon voi vaikuttaa, on osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista tiedottamisessa parantamisen varaa.

Eniten väitteen kanssa samaa tai jokseenkin samaa mieltä ovat 45-54-vuotiaat (30,9 % vastanneista) ja vähiten 18-34-vuotiaat (20,8 % vastanneista). Miehistä 30,8 prosenttia on samaa tai jokseenkin samaa mieltä kun taas naisista osuus on 23,7.

Väitteen ”Tampereen kaupungin kunnallispoliitikkoihin voi yleensä ottaen luottaa” vastauksissa on tapahtunut selkeä muutos kahdessa vuodessa. Täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevien osuus on laskenut selvästi 10,7 prosenttiyksiköllä 21,5 prosenttiin. Vastaavasti jokseenkin ja täysin eri mieltä olevien osuus on kasvanut 10,9 prosenttiyksiköllä 42,0 prosenttiin. Vielä vuonna 2007 täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevia ja täysin tai jokseenkin eri mieltä olevia oli lähes yhtä suuri joukko vastaajista, reilut 31 prosenttia.

Eräs suurista kuntalaisia liikuttaneista asioista viime aikoina on ollut rantaväylän tunnelin suunnittelu. Asiassa tehtiin kuntalaisaloite elokuussa 2009 ja yli viisi prosenttia kuntalaisista allekirjoitti vetoomuksen kunnallisen kansanäänestyksen järjestämiseksi asiasta. Valtuusto kuitenkin hylkäsi kansanäänestysaloitteen ja tunnelin valmistelua jatketaan. Asialla on voinut olla negatiivinen vaikutus joidenkin kuntalaisten luottamukseen poliittisia päättäjiä kohtaan. Myös valtakunnallisesti paljon puhuttaneet vaaliraha-asiat ovat voineet vaikuttaa negatiivisesti kuntalaisten suhtautumiseen poliittisiin päättäjiin yleensä. Kyselyn lopussa oli mahdollisuus antaa vapaamuotoista palautetta kaupungin toiminnasta, päätöksenteosta ja osallistumismahdollisuuksista. Rantaväylän tunneli on eniten mainittu aihe. Useamman maininnan saivat myös lasten ja nuorten asiat sekä koulujen lakkauttamiset. Tähän on voinut vaikuttaa se, että uusi kouluverkon supistamista ehdottava kouluverkko selvitys julkistettiin marraskuussa ennen kuntalaiskyselyn viimeistä palautuspäivää ja puhelinkyselyjen loppumista.

Edellisessä kuntalaiskyselyssä luottavaisimmin kunnallispoliitikkoihin suhtautuivat yli 55-vuotiaat ja 18-34-vuotiaat. 18-34-vuotiaat ovat edelleenkin luottavaisimpia, heistä 27,2 prosenttia on väitteen kanssa samaa tai jokseenkin samaa mieltä. Tämä on kuitenkin 5,3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2007. Yli 55-vuotiaista samaa tai jokseenkin samaa mieltä on 23,3 prosenttia vastanneista, pudotusta vuoteen 2007 verrattuna on tullut 13,2 prosenttiyksikköä. Epäluuloisimmin kunnallispoliitikkoihin suhtautuvat 35-44-vuotiaat, joista vain 12,3 prosenttia oli väitteen kanssa edes jokseenkin samaa mieltä. Täysin samaa mieltä väitteen kanssa ei tästä ikäluokasta ollut kukaan. Miehet suhtautuvat kunnallispoliitikkoihin epäilevämmiin kuin naiset. Heistä 45,7 prosenttia oli väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä kun taas naisista niin vastasi 39,7 prosenttia.

Pormestarin asukasilta Tesomalla 11.5.2010

3.3 Osallistuminen kunnan toimintaan ja päätöksentekoon

TAULUKKO 2. Millä tavoin on pyrkinyt vaikuttamaan kaupungin toimintaan/päätöksentekoon sekä arvio osallistumistapojen tehokkuudesta.

Osallistumistapa	Vuosi	Kyllä %		Pitää hyvänä vaikuttamismuotona %
Äänestänyt kunnallisvaaleissa	2007	85,5		30,2
	2009	82,2		32,6
Toiminut kunnallisessa luottamustehtävässä (valtuusto, hallitus, lautakunta tai johtokunta)	2007	4,1		52,5
	2009	3,6		39,6
Osallistunut kaupungin palvelun tai toiminnan suunnitteluun	2007	9,2		37,5
	2009	10,4		33,7
Osallistunut puoluetoimintaan	2007	5,7		32,2
	2009	8,7		22,9
Ollut mukana yhdistyksessä/ryhmässä, joka on pyrkinyt vaikuttamaan Tampereen kaupungin päätöksentekoon	2007	20,7		30,9
	2009	23,4		24,3
Allekirjoittanut vetoituksen, jolla pyritään vaikuttamaan Tampereen kaupungin päätöksentekoon	2007	38,6		18,8
	2009	39,1		16,7
Tehnyt Tampereen kaupungin päätöstä koskevan valituksen tai oikaisuvaatimuksen	2007	9,1		18,9
	2009	5,9		20,0
Osallistunut Tampereen kaupungin toimintaa koskevaan mielenosoitukseen	2007	3,0		7,6
	2009	6,6		9,4
Kirjoittanut yleisönosastokirjoituksen Tampereen kaupungin toimintaan tai päätöksentekoon liittyen	2007	7,0		13,0
	2009	13,3		14,3
Osallistunut kaupunginosa-, asukas- tai Alvari-toimintaan*	2007	25,3		29,4
	2009	17,3		21,4
Tehnyt virallisen kuntalaisaloitteen	2007	1,1		18,1
	2009	4,2		23,6
Ottanut yhteyttä Tampereen kaupungin viranhaltijaan suunnitteluun tai päätöksentekoon liittyvässä asiassa	2007	21,3		27,1
	2009	27,8		29,1
Ottanut yhteyttä Tampereen kaupungin luottamushenkilöön	2007	16,4		21,2
	2009	19,6		28,5
Osallistunut Tampereen kaupungin asioita koskevaan keskustelu- tai kuulemistilaisuuteen	2007	27,0		16,3
	2009	28,5		16,5
Vastannut kaupungin toimintaa koskevaan asukas- tai käyttäjäkyselyyn	2007	45,4		14,9
	2009	54,6		20,9
Antanut palautetta Tampereen kaupungin palveluista tai muusta toiminnasta	2007	37,3		18,3
	2009	48,8		23,8

* Kysymys laajennettu koskemaan myös Alvari-toimintaa vasta tässä kyselyssä

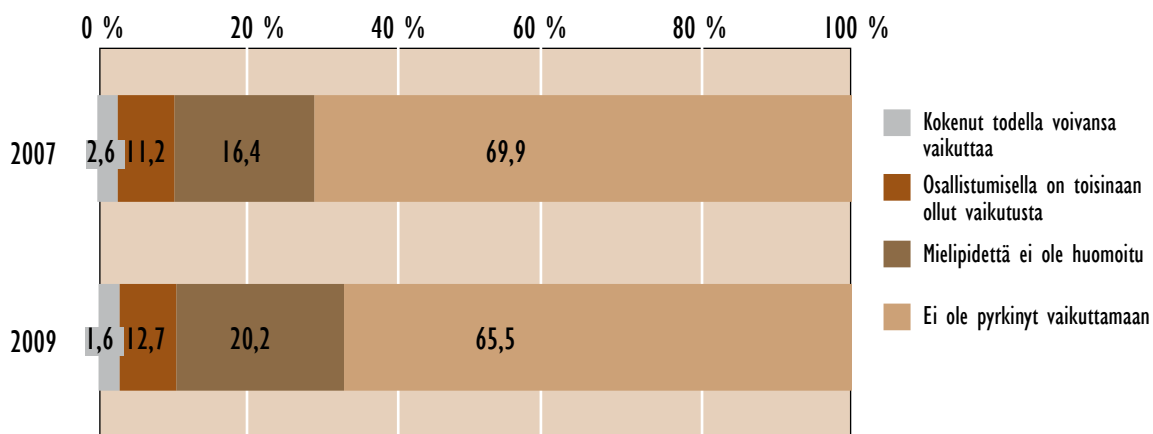
Osallistumistapojen käytössä on tapahtunut positiivistakin muutosta. Useimpia osallistumistapoja oli käytetty enemmän kuin vuonna 2007. Tässä kyselyssä ylivoimaisesti yleisin vaikuttamismuoto oli edelleen kunnallisvaaleissa äänestäminen. 82,2 prosenttia vastanneista oli ainakin joskus äänestänyt kunnallisvaaleissa. Toiseksi yleisin vaikuttamisen muoto, vastaaminen kaupungin toimintaa koskevaan käyttäjäkyselyyn, oli puolestaan nostanut osuuttaan 9,2 prosenttiyksikköä 54,6 prosenttiin. Kolmanneksi yleisimmäksi nousi palautteen antaminen Tampereen kaupungin palvelusta tai muusta toiminnasta. Palautetta oli antanut 48,8 prosenttia vastanneista, joka on yli 11 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2007. Tähän saattaa vaikuttaa se, että kaupungin toiminnassa on pyritty kiinnittämään enemmän huomiota palautteiden käsittelyyn ja palautteenantokanaviin. Kun on palautteenantokanavia, palautetta on helpompi antaa. (Muun muassa palvelupiste Frenckelissä on päivittäin noin 500 asiakaskontaktia ja palautejärjestelmää on kehitetty.)

Vähiten käytettyjä vaikuttamismuotoja olivat toimiminen kunnallisessa luottamustehtävässä (3,6 % vastanneista), kuntalaisaloitteen tekeminen (4,2 % vastanneista) sekä valituksen tai oikaisun tekeminen Tampereen kaupungin päätöksestä (5,9 % vastanneista). Suosiotaan oli selvästi nostanut yhteyden ottaminen kaupungin viranhaltijaan sekä yleisönosastokirjoituksen kirjoittaminen. Pormestarin asukasillat alkoivat vuonna 2007. Niissä on paikalla myös apulaispormestareita sekä tilaajapäälliköitä (johtavia viranhaltijoita). Valtuuston asukasillat aloitettiin vuonna 2005. Asukasillojen tavoitteena on päätöksentekijöiden/viranhaltijoiden ja kuntalaisetn yhteydenpidon helpottaminen. Selkeimmin oli laskenut kaupunginosa- ja asukastoimintaan osallistuneiden osuus.

Osallistumismuotojen vaikuttavuuden arvioinnissa on tapahtunut selkeitä muutoksia. Vaikuttavuudeltaan parhaimpina osallistumismuotona pidettiin edelleen toimimista kunnallisessa luottamustehtävässä (valtuusto, hallitus, lautakunta tai johtokunta). Mutta kun vuonna 2007 52,5 prosenttia vastanneista piti sitä hyvänä vaikuttamisen muotona, nyt sitä piti hyvänä vaikuttamismuotona enää 39,6 prosenttia vastanneista. Syynä voi olla se, että vastanneiden osalta luottamus vaaleilla valittujen edustajien vaikutusmahdollisuuksiin oli laskenut selkeästi. Osallistumista kaupungin palvelun tai toiminnan suunnitteluun pidettiin edelleen toiseksi vaikuttavimpana, 33,7 % piti sitä hyvänä vaikuttamismuotona. Kolmanneksi vaikuttavimmaksi nousi äänestäminen kunnallisvaaleissa, jota 32,6 % piti hyvänä vaikuttamismuotona. Vuoden 2007 kyselyssä äänestäminen oli vasta viidentenä. Osallistumista puolue toimintaan piti hyvänä vaikuttamistapana enää 22,9 prosenttia vastanneista, joka on 9,3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2007. Vaikuttavuuden arvioitiin laskeneen myös päätöksentekoon vaikuttamaan pyrkivään yhdistykseen/ryhmään kuulumisessa sekä kaupunginosa-, asukas- tai Alvari-toimintaan osallistumisessa.

Huonoimpina vaikuttamismuotoina pidettiin edelleen osallistumista mielenosoitukseen (43,3 % piti huonona tapana) sekä yleisönosastokirjoitusta (35,6 % piti huonona tapana). Äänestämistä piti hyvänä vaikuttamismuotona 18-34-vuotiaista 38,8 prosenttia. Tämä on 6,6 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2007. 45-54-vuotiaiden osalta sitä piti hyvänä vaikuttamismuotona vain 17,6 prosenttia.

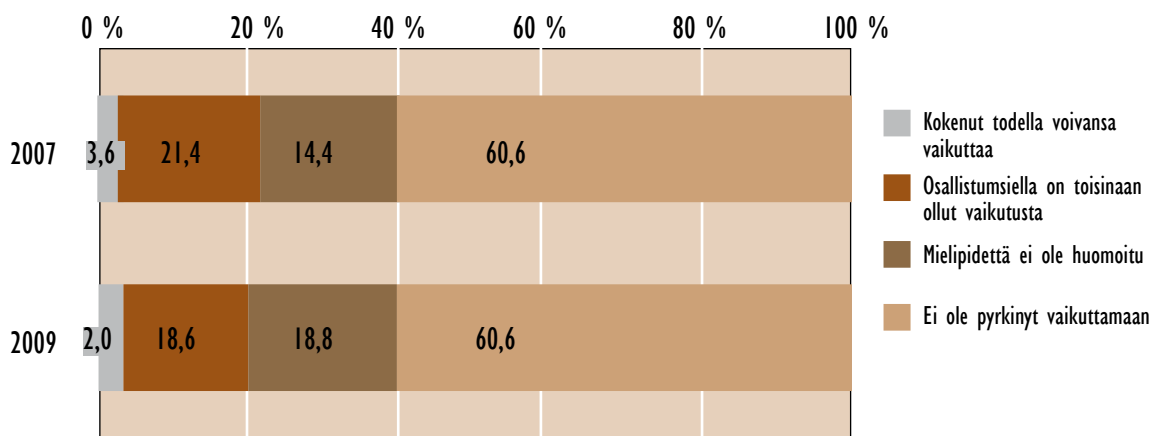
Kuvio 8. Jos olet pyrkinyt vaikuttamaan koko Tampereen kaupunkia koskevaan päätöksentekoon, koetko, että mielipiteesi otetaan huomioon?

Vuoden 2007 vastauksissa merkittäväntä oli, ettei suurin osa (69,9 %) vastaajista ole pyrkinyt vaikuttamaan koko kuntaa koskevaan päätöksentekoon tai toimintaan millään tavalla. Tulokset eivät juurikaan ole muuttuneet kahdessa vuodessa. Edelleenkin 65,5 prosenttia vastanneista ei ole pyrkinyt vaikuttamaan koko kuntaa koskevaan päätöksentekoon. Vain 14,3 prosenttia on sitä mieltä, että osallistumisella on ollut vaikutuksia ja 20,2 prosenttia, ettei mielipidettä ole huomioitu. Vaikka kyselyyn vastanneet ovat todennäköisesti keski-ikäisiä kuntalaista aktiivisempia (vastanneiden keskimääräisellä äänestysaktiivisuudella mitaten), heistä kuitenkin seitsemän kymmenestä ei ole pyrkinyt vaikuttamaan koko kuntaa koskevaan kehittämiseen tai päätöksentekoon.

Alueittaisessa tarkastelussa etelätamperealaisista vastaajista 71,4 prosenttia ilmoittaa, ettei ole pyrkinyt vaikuttamaan koko Tampereen kaupunkia koskevaan päätöksentekoon kun lännessä prosentti on 63,1 ja koillisessa 61,7. Miesvastaajat kokevat naisia enemmän, ettei heidän mielipidettään ole huomioitu (23,6 % miehistä ja 17,9 % naisista) ja ovat muutenkin aktiivisemmin pyrkineet vaikuttamaan päätöksentekoon (38,7% miehistä ja 31,8 % naisista). Myös ikä vaikuttaa osallistumisaktiivisuuteen, 18-34-vuotiaiden ikäluokasta 75,4 prosenttia ei ole pyrkinyt vaikuttamaan koko kaupungin päätöksentekoon kun taas 45-54-vuotiaiden ikäluokassa vastaava osuus on 53,1.

Kuvio 9. Jos olet pyrkinyt vaikuttamaan omaa asuinalueitasi koskevaan päätöksentekoon/toimintaan, koetko, että mielipiteesi otetaan huomioon?

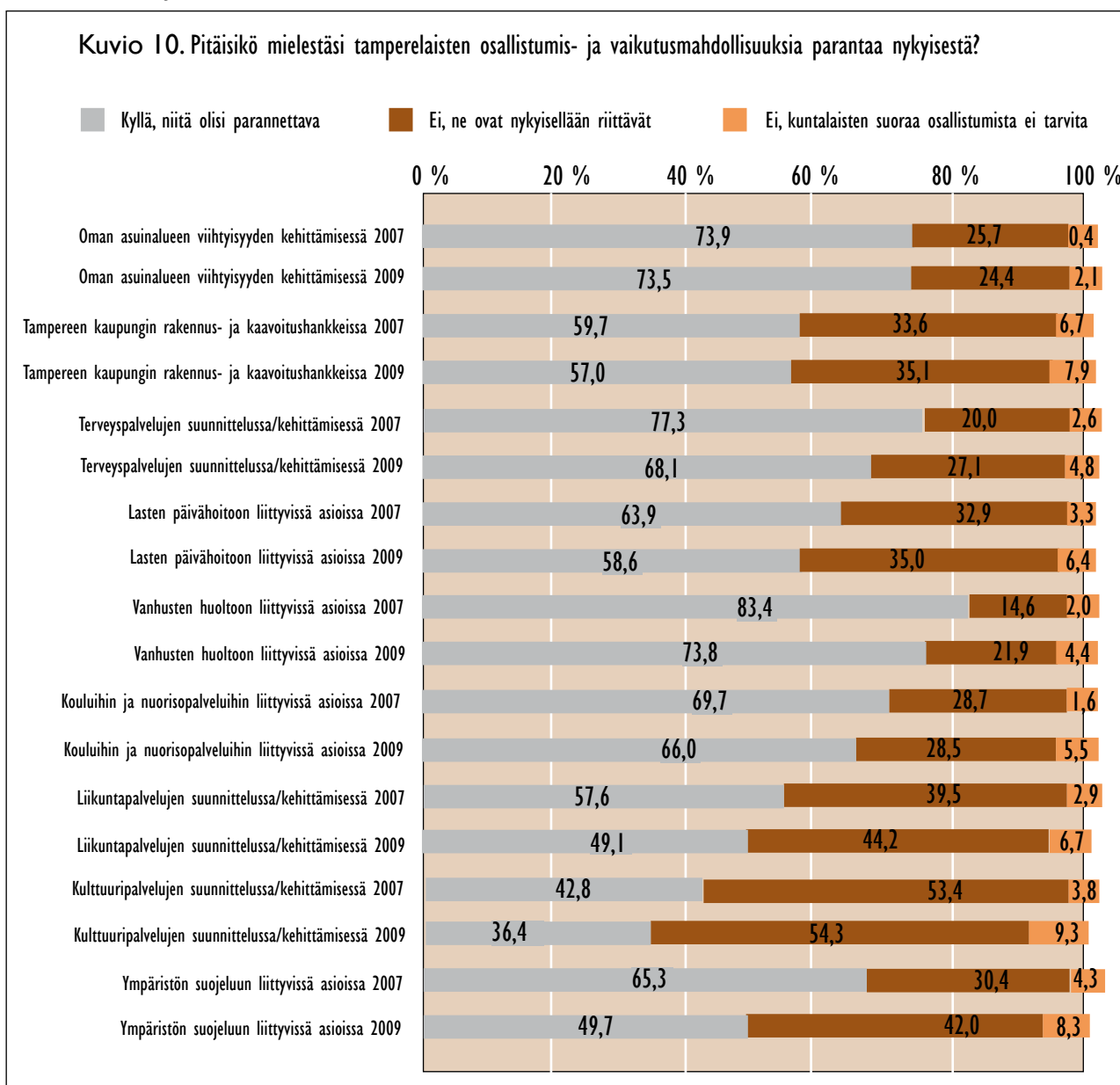

Verrattuna koko kaupunkia koskevaan vaikuttamiseen, omaa asuinalueita koskevaan päätöksentekoon/toimintaan suhtaudutaan hieman positiivisemmin. Ei vaikuttamaan pyrkineitten osuus on pysynyt kuitenkin täysin samana verrattuna vuoteen 2007. Sellaisten osuus, jotka ovat kokeneet, ettei mielipidettä ole otettu huomioon, on kasvanut hieman.

Yhteensä 20,6 prosenttia vastanneista kokee, että on todella voinut vaikuttaa tai että osallistumisella on ainakin toisinaan ollut vaikutusta. Tämä on yli kuusi prosenttia enemmän kuin koko kaupungin aluetta koskevan vaikuttamisen osalta. Silti kuusi kymmenestä vastaajasta ei ole pyrkinyt vaikuttamaan oman asuinalueensa päätöksentekoon tai toimintaan.

Alueittaisia eroja osallistumisaktiivisuudessa ei juuri ole, mutta länsitamperelaiset vastasivat muita alueita enemmän (22,6 %), että osallistumisella on ollut toisinaan vaikutusta. Vastaava osuus on etelässä 16,6 ja koillisessa 17,2. Ikäluokittain on huomattavissa sama ilmiö kuin koko kaupunkia koskevaan päätöksentekoon vaikuttamisessa, nuorin ikäluokka ei pyrkinyt vaikuttamaan (77,7 %) ja 45-54-vuotiaat ovat aktiivisimpia (43,2 % ei pyrkinyt vaikuttamaan). Miehet ovat jälleen aktiivisempia. Miehistä 57,1 prosenttia ei ole pyrkinyt vaikuttamaan, naisista näin vastasi 62,9.

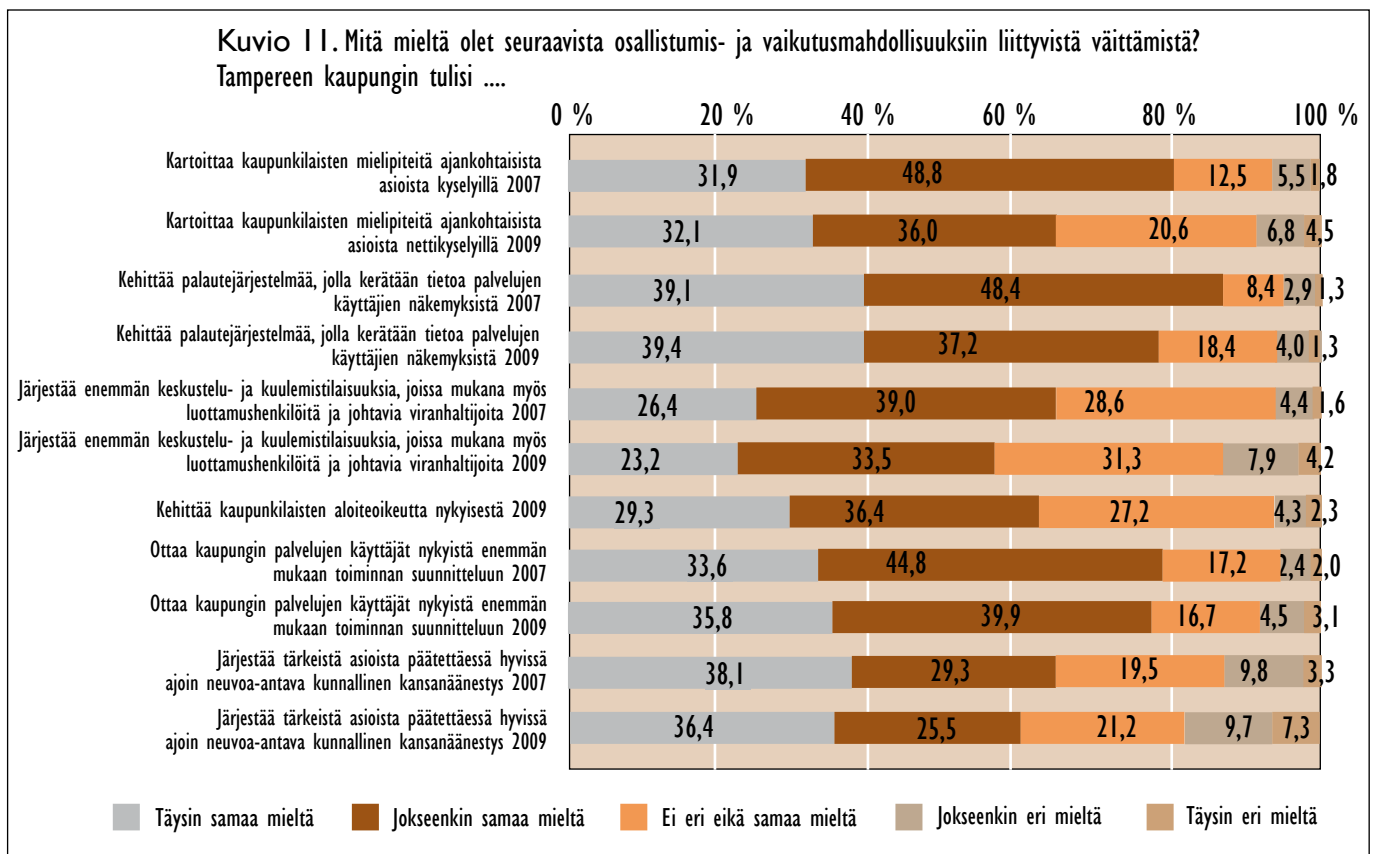
3.4 Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen

Vanhustenhuoltoon liittyvät asiat olivat edelleen niukasti ensimmäisenä kysyttäessä tulisiko osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia parantaa nykyisestä. Vuoden 2007 kyselyä tehtäessä Koukkuniemen vanhainkotiin liittyvät asiat olivat runsaasti esillä ja sen arveltiin osaltaan vaikuttaneen tulokseen. Vanhustenhuoltoon liittyvät asiat herättävät edelleenkin kyselyyn vastanneissa eniten tarvetta osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseen (73,8 %), vaikka tätä haluavien osuus on pudonnut 9,6 prosenttiyksiköllä. Toiseksi eniten kehitettävää on kyselyn mukaan osallistumismahdollisuuksissa oman asuinalueen viihtyvyyden kehittämiseen. Niissä parannettavaa näkee 73,5 prosenttia vastanneista. Tässä asiassa ei ole tapahtunut juurikaan muutosta kahden vuoden takaiseen tulokseen. Kolmantena tulee osallistuminen terveystalvelujen suunnitteluun/kehittämiseen. Niissä kehitettävää näkee 68,1 prosenttia vastanneista, vaikka laskua vuoteen 2007 verrattuna onkin reilut 9 prosenttiyksikköä.

Lähes kaikissa kysymyksen kohdissa tyytyväisyys osallistumismahdollisuuksiin on noussut ainakin lievästi. Vähiten parannettavaa nähdään kulttuuripalvelujen suunnitteluun/kehittämisen osallistumismahdollisuuksissa, joihin on tyytyväisiä 54,3 prosenttia vastanneista ja liikennepalvelujen suunnittelun/kehittämisen osallistumismahdollisuuksista, joihin on tyytyväisiä 44,2 prosenttia vastanneista. Myös tyytyväisten osuus ympäristönsuojeluun liittyviin asioihin osallistumismahdollisuuksiin on noussut 11,6 prosenttiyksiköllä.

Naiset halusivat parantaa osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia kaikilla osa-alueilla liikuntapalveluita lukuunottamatta enemmän kuin miehet. Erityisesti eroa miehiin oli lasten päivähoitoon liittyvissä asioissa, koulu- ja nuorisopalvelujen osalta sekä vanhustenhuollon osalta (yli 17 prosenttiyksikköä). Ikäluokittain 55-vuotiaista ja sitä vanhemmista 86,2 prosenttia halusi parantaa vanhustenhuoltoon liittyvää osallistumista ja asuinalueen kehittämiseen osallistumista 77,8 %. 35-44-vuotiaat näkivät tarpeellisimmaksi oman asuinalueen kehittämisen (83,8 %) ja koulu- ja nuorisopalveluihin liittyvät asiat. 18-34-vuotiaat näkivät eniten parannettavaa osallistumisessa (62,3 %) sekä lasten päivähoitoon liittyvissä asioissa (57,8 %). Tulokset ovat hyvin samankaltaisia kuin vuonna 2007.

Tähän osioon kyselyssä oli tehty eniten muutoksia. Edelliseen kyselyyn verrattuna kaksi samantyyppistä kysymystä oli yhdistetty ja yhdessä hieman muutettu kysymyksenasettelua. Vanhassa kyselyssä esitettiin väite ”Tampereen kaupungin tulisi kartoittaa kuntalaisten mielipiteitä ajankohtaisista asioista kyselyillä”. Uudessa muodossaan sana -kysely on korvattu nettikyselyllä, joten vastausten vertailtavuus ei ole paras mahdollinen. Eri väestöryhmien internetin käyttö on kuitenkin yleistynyt muutamassa viime vuodessa niin paljon, että muutos nähtiin tarpeelliseksi. Uutena väitteenä puolestaan esitettiin, että kaupunkilaisten aloiteoikeuden käyttöä tulisi kehittää nykyisestä.

Kyselyyn vastanneet halusivat eniten, että kaupunki kehittäisi palautejärjestelmää, jolla kerätään tietoa palvelujen käyttäjien näkemyksistä. Verrattuna edelliseen kyselyyn sen suosio oli kuitenkin laskenut 10,9 prosenttiyksikköä 76,6 prosenttiin. Kaupungin palvelujen käyttäjien mukaan ottaminen toiminnan suunnitteluun oli pysynyt yhtä suosittuna kuin aikaisemmin. Kolmanneksi tässä kyselyssä nousi kaupunkilaisten mielipiteiden kartoittaminen nettikyselyillä (68,1 % vastanneista samaa tai jokseenkin samaa mieltä). Rantatien tunnelin neuvoo-antavan kansanäänestysaloitteen hylkääminen ei nostanut väitteen ”Tampereen kaupungin tulisi järjestää tärkeitä asioista päätettäessä hyvissä ajoin neuvoo-antava kunnallinen kansanäänestys” suosiota. Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuutena sitä haluaisi kehittää kuitenkin 61,9 prosenttia vastanneista.

Kaikkien kaupungin päätöksentekoa koskevien väittämien osalta samaa tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuudet olivat laskeneet ainakin lievästi. Myös vuorovaikutuskanavia kaipaamattomien osuudet olivat hieman nousussa. Eniten olivat kuitenkin nousseet väittämien kanssa ”ei eri eikä samaa mieltä” olevien osuudet, joten selviä johtopäätöksiä on hankala vetää. Vastauksista voi toisaalta päätellä, että palautteenantokanavia tarvitaan edelleen. Toisaalta tarvitaan varmaankin myös enemmän tietoa siitä, miten palaute on vaikuttanut ja mihin toimenpiteisiin palautteesta johtuen on ryhdytty, jotta palautteenantokanavat koettaisiin hyödyllisiksi.

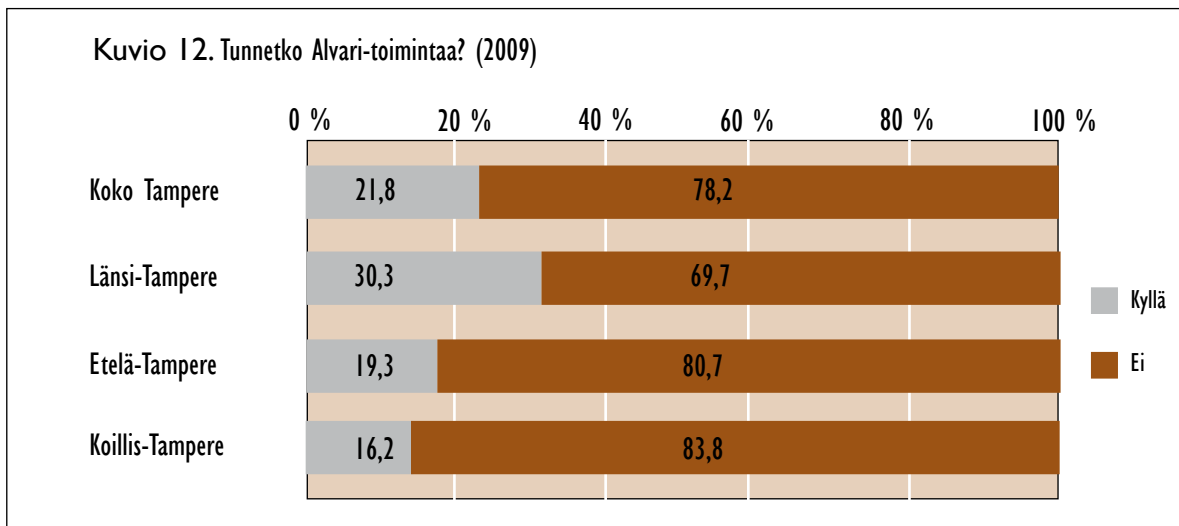
Jari Stenvallin ja Jenni Airaksisen vuoden 2009 lopussa julkaistussa ”Manse Mallillaan –Tampereen mallin arviointi ja palveluinnovaatiot” –raportissa arvioitiin Tampereen uuden hallintomallin onnistumista myös asiakaslähtöisyyden näkökulmasta. Niin sanotun Tampereen mallin tarkoituksena on vahvistaa asiakaslähtöistä ja prosessiperustaista ajattelua. Raportin mukaan kuitenkin se, mitä asiakaslähtöisyydellä käytännössä tarkoitetaan, on vielä hahmottumatta. Sanana asiakaslähtöisyys ei ole yksiselitteinen vaan vaatii sisällöllistä ja käytännöllistä hahmottamista. (Stenvall & Airaksinen 2009, 73). Raportissa todetaankin, että erityisesti asiakailta tuleva palaute on tärkeätä ja vuorovaikutukseen tulisi panostaa organisaation toiminnan kehityksen takia. Avoimessa ja vuorovaikutteisessa järjestelmässä on useita toimijoita, jotka ottavat kantaa asioihin ja tuovat siihen näkemyksiä. (emt. 119). Näiden näkemyksien välittyminen päätöksentekoon on erityisen tärkeätä.

3.5 Alvari vuorovaikutuskanavan tuntemus

Uutena osiona kuntalaiskyselyssä tutkittiin, miten hyvin tamperelaiset tuntevat vuonna 2007 alkanutta Alvari-toimintaa. Se koostuu alueellisista työryhmistä, joiden jäsenet ovat järjestöjen edustajia ja muita asukkaita. Kaupunginhallitus nimittää työryhmän kahdeksi vuodeksi. Toimintaa täydentää alueilla järjestettävät pormestarin asukasillat.

Alvari-toiminnan kautta asukkaat saavat tietoa oman alueensa asioista ja voivat vaikuttaa asuinympäristöönsä ja sen palvelujen suunnitteluun. Kaupunki taas tarvitsee aluetta koskevaa tietoa asioiden valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Alvari-toiminta laajentuu koko Tampereen kaupungin alueen kattavaksi tulevina vuosina. Alvari-toiminta on aloitettu pilottihankkeena Länsi-Tampereella vuonna 2007. Vuonna 2008 se laajeni myös Etelä-Tampereelle ja positiivista palautetta saanut toiminta vakinaistettiin samana vuonna. Seuraavana Alvari-alueena aloittaa Kaakkois-Tampere vuonna 2010.

Kokonaisuudessaan Alvari-toiminnasta tietää jotain noin joka viides vastanneista. Alueista parhaiten Alvari tunnetaan Länsi-Tampereella, jossa toiminta onkin ollut pisimpään käynnissä. Etelä-Tampereella Alvari oli toiminut vuoden 2008 toukokuusta alkaen ja noin viidennes vastaajista tuntee toimintaa. Odotetusti Koillis-Tampereella toimintaa tunnetaan vähiten. Naiset tuntevat Alvari-toimintaa paremmin kuin miehet sekä lännessä (naisista 33 %, miehistä 26,2 %) että etelässä (naisista 22,3 %, miehistä 14,3 %). Koillisessa miehet tuntevat toimintaa jonkin verran paremmin. Koko Tampereen vastausten osalta eroa on hieman naisten hyväksi. Ikäluokista parhaiten Alvari-toimintaa tuntevat 45-54-vuotiaat 30,9 prosentin osuudella. Odotetusti 18-34-vuotiaat tuntevat toimintaa vähiten 9,2 prosentin osuudella.

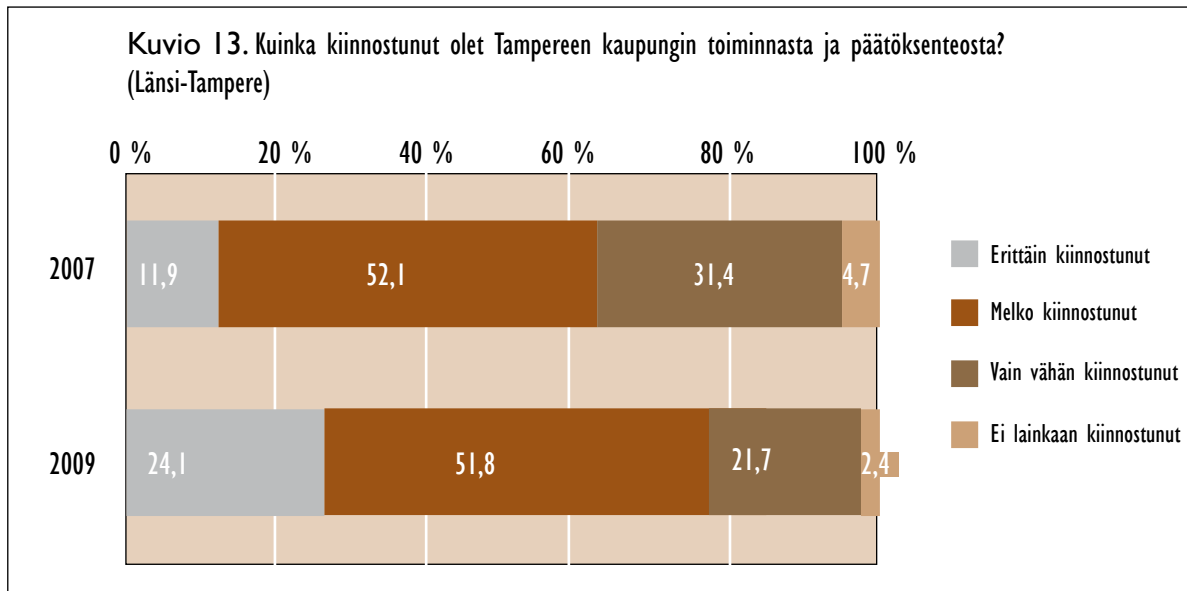
TAULUKKO 3. Alvari-toimintaa tuntevat ovat saaneet tietonsa seuraavista lähteistä (%).

	Koko Tampere	Länsi-Tampere	Etelä-Tampere	Koillis-Tampere
Sanomalehdistä	62,0	63,3	64,5	57,1
Asukastilaisuuksista tai kokouksista	37,0	44,9	32,3	28,6
Alvari -esite	32,4	36,7	35,5	21,4
Naapurin, ystävän tai kollegan kautta	28,7	24,5	29,0	35,7
Radio tai TV	20,4	18,4	12,9	32,1
Alvari -internetsivut	18,5	12,2	29,0	17,9
Muualta internetistä	15,7	6,1	22,6	25,0
Muuten	13,9	12,2	19,4	10,7

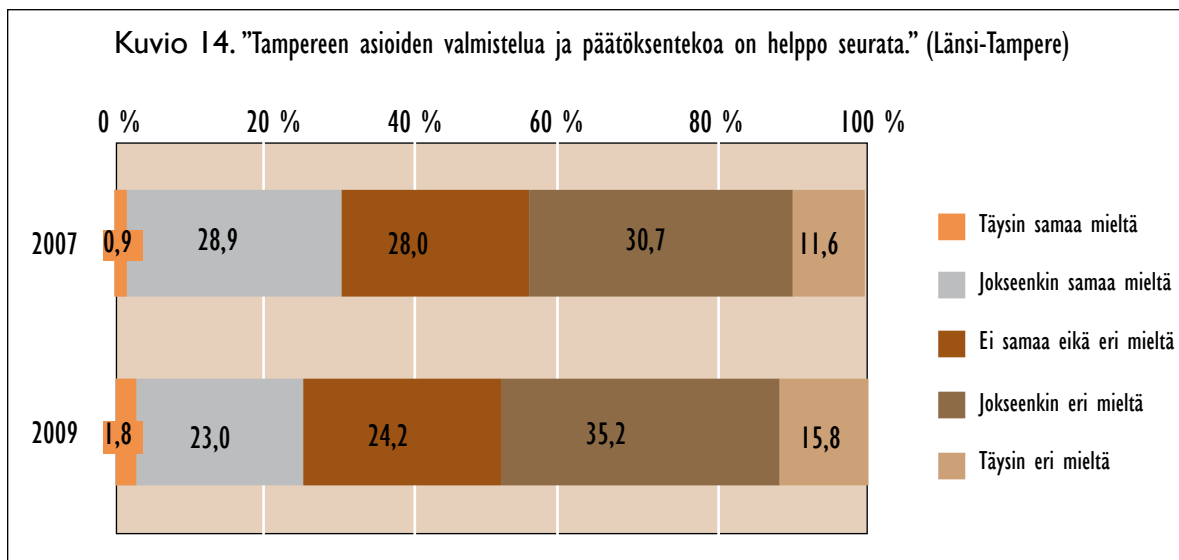
Yhteistä kaikille alueille on, että Alvari-toiminnasta on saatu eniten tietoa sanomalehtien kuten Aamulehden ja Tamperelaisen välityksellä. Koillis-Tampereella on puolestaan saatu muita alueita enemmän tietoa mm. naapurin, ystävän tai kollegan kautta sekä radiosta tai TV:sta. Länsi- ja Etelä-Tampereella myös asukastilaisuudet/kokoukset sekä Alvari-esite olivat käytettyjä tietolähteitä Alvari-toiminnan myötä. Etelätamperealaiset käyttävät suhteessa eniten Alvarin internetsivuja. (www.tampere.fi/alvari)

3.6 Tulokset Länsi-Tampereen osalta

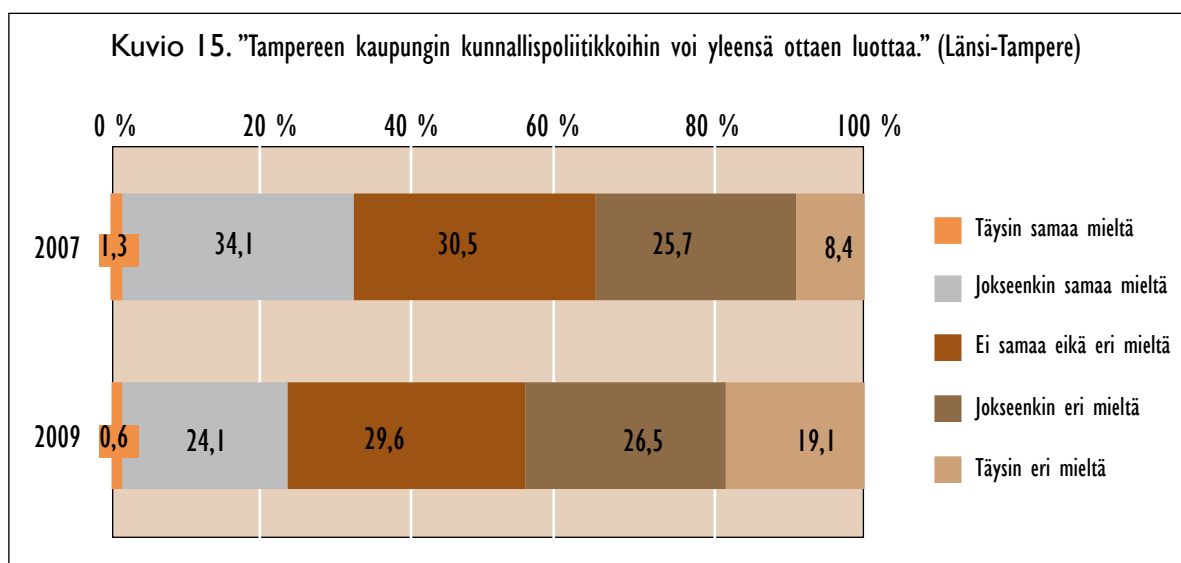
Seuraavassa käydään läpi vuoden 2007 ja 2009 kuntalaiskyselyn tulokset ja tapahtuneet muutokset Länsi-Tampereella tärkeimpien kysymysten osalta. Vuonna 2007 vertailtavaksi valittiin aineistosta muutamia kysymyksiä ja väittämiä, joiden avulla arveltiin saatavan parhaiten tietoa alueella tapahtuneista mahdollisista muutoksista uuden kyselyn tuloksiin verrattuna. Samalla oli tarkoitus selvittää, olisiko Alvari-toiminnalla ollut vaikutusta alueella asuvien asenteisiin kaupunkia, päätöksentekoa ja vaikuttamista kohtaan jo näin lyhyen toiminnan jälkeen. Vuonna 2007 länsitamperealaisista kyselylomakkeen palautti 242. Nyt kyselyyn vastanneita oli 168. Alhainen vastausprosentti haittaa jonkin verran tulosten yleistettävyyttä alueellisessa vertailussa.

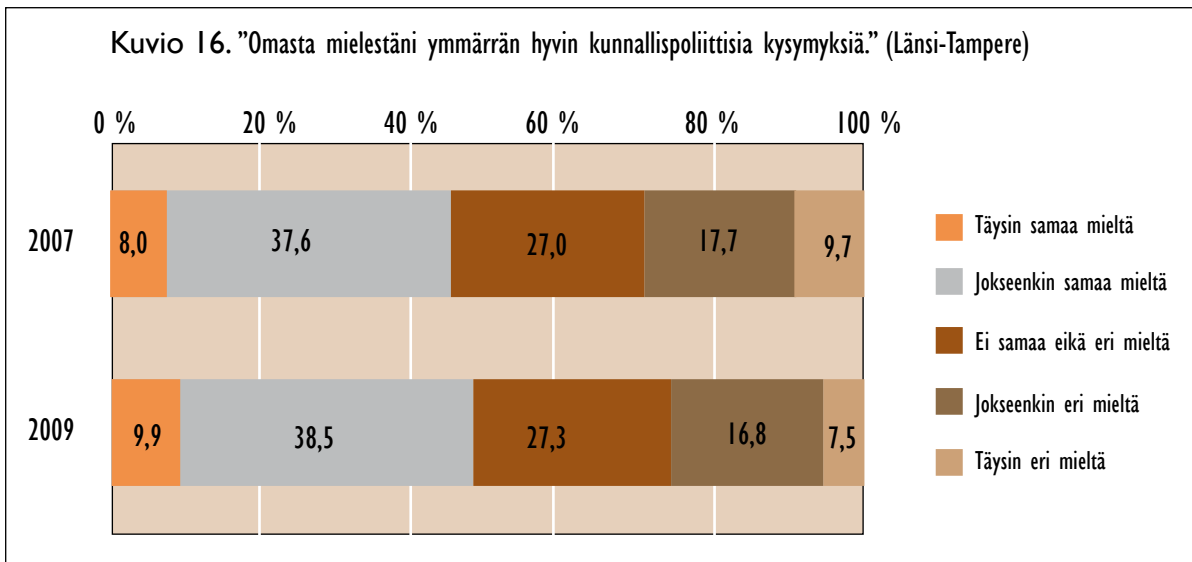
Kiinnostus Tampereen kaupungin päätöksentekoa kohtaan on noussut Länsi-Tampereella selkeästi. Erittäin kiinnostuneiden osuus on kasvanut 12,2 prosenttiyksiköllä 24,1 prosenttiin ja erittäin tai melko kiinnostuneiden osuus kokonaisuutena 75,9 prosenttiin. Kasvu on 11,9 prosenttiyksikköä. Verrattuna koko kaupungin tilanteeseen länsitamperealaiset ovat keskimääräistä kiinnostuneempia kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta. Koko kaupungissa erittäin tai melko kiinnostuneita oli 64,8 prosenttia vastanneista. Tämä on 11,1 prosenttia vähemmän kuin Länsi-Tampereella. Aiemmassa kyselyssä alueellinen ero ei korostunut.

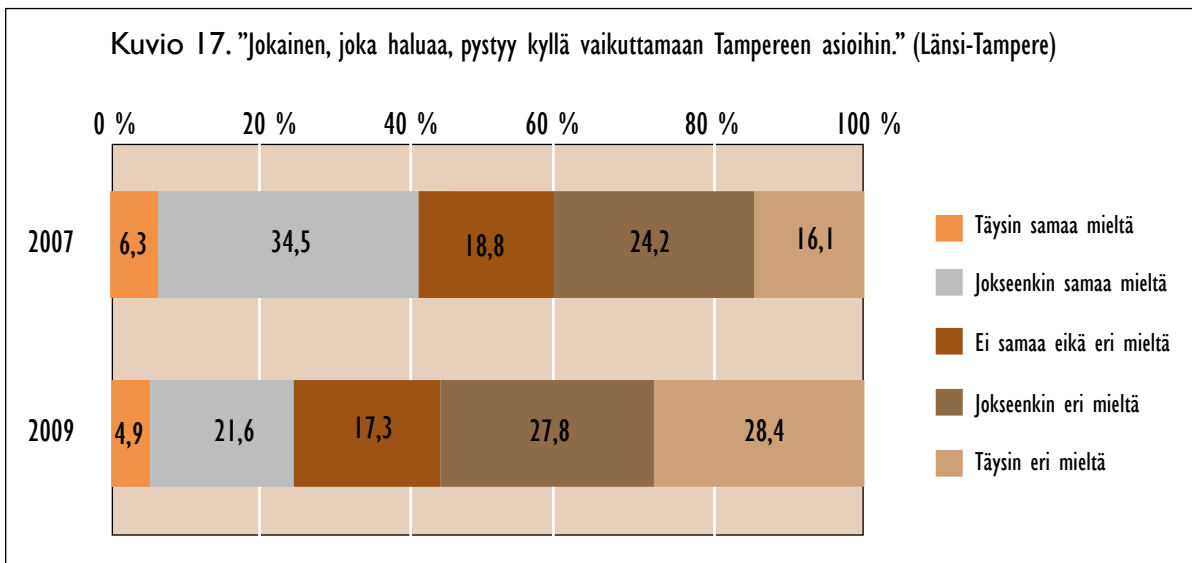
Väitteeseen ”Tampereella asioiden valmistelua ja päätöksentekoa on helppo seurata.” suhtaudutaan Länsi-Tampereella kriittisemmin kuin vuonna 2007. Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus on laskenut 5,0 prosenttiyksiköllä ja jokseenkin tai täysin eri mieltä olevien osuus puolestaan kasvanut 8,7 prosenttiyksiköllä 51,0 prosenttiin. Yli puolet länsitamperealaisista siis mieltää, että valmistelua ja päätöksentekoa ei ole kovinkaan helppo seurata. Tämä on 4,9 % enemmän kuin koko kaupungissa keskimäärin. Viime kyselyn aikaan tilanne oli vielä niukasti toisin päin.

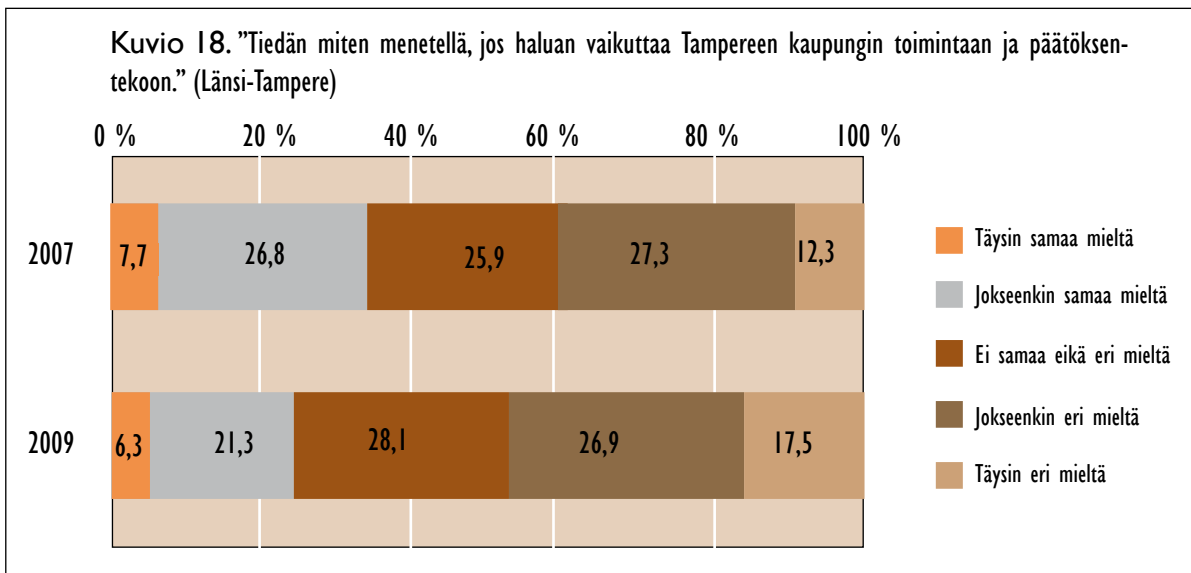
Verrattuna kahden vuoden takaiseen tulokseen ja koko kaupungin vastauksissa havaittuun suuntaukseen, myös länsitamperealaisten vastaajien keskuudessa väitteeseen ”Tampereen kaupungin kunnallispoliitikkoihin voi yleensä ottaen luottaa” suhtaudutaan selkeästi negatiivisemmin. Kun vuonna 2007 väitteen kanssa oli vielä täysin tai jokseenkin samaa mieltä 35,4 prosenttia vastanneista, tilanne tänä vuonna on 24,7 prosenttia. Vastaavasti jokseenkin tai täysin eri mieltä olevien osuus on kasvanut 34,1 prosentista 45,6 prosenttiin. Jotain merkittävää on siis tapahtunut jos kuntalaisten asenteet ovat näin huomattavasti muuttuneet sekä alueellisesti että koko kunnan alueella. Suuria eroja ei ole kun verrataan länsitamperealaisten asenteita koko aineiston tuloksiin. Ei samaa eikä eri mieltä olevien osuus on Länsi-Tampereella pienempi kuin kaupungissa yleensä, joten asiasta ollaan lännessä selkeämmin muodostettu jokin mielipide.

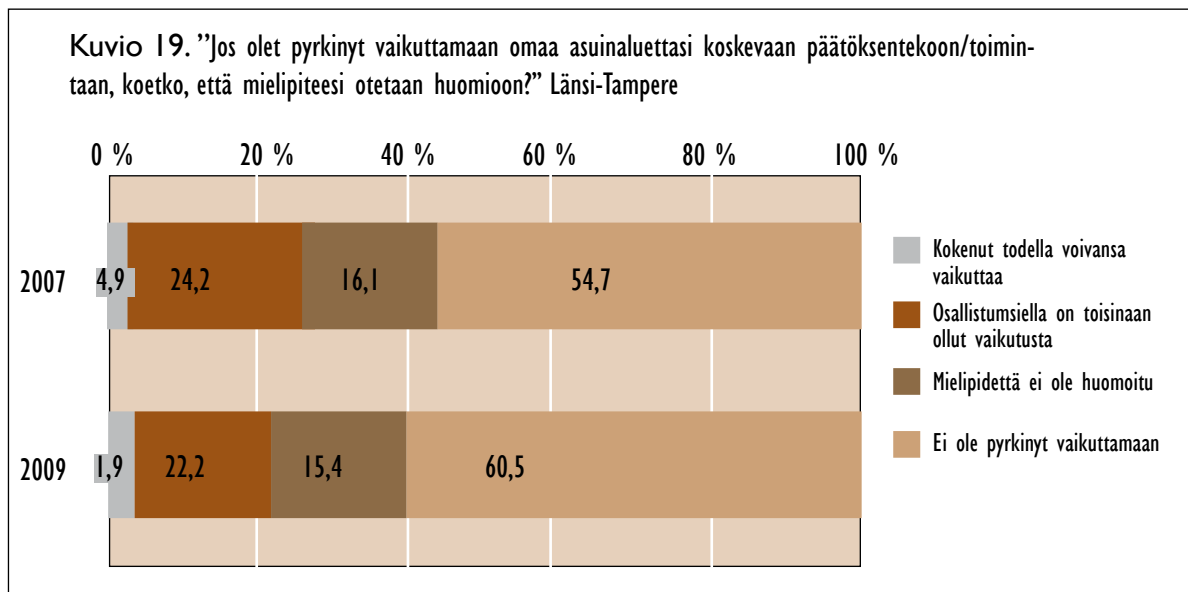
Suuria eroavaisuuksia väitteen ”Omasta mielestäni ymmärrän hyvin kunnallispoliittisia kysymyksiä” vastauksissa verrattuna vuoden 2007 vastauksiin ei ole. Yleisesti länsitamperealaiset vastaajat kuitenkin arvioivat hieman positiivisemmin ymmärrystään kunnallispoliittisista kysymyksistä kuin kaksi vuotta sitten. Suuria eroja myöskään koko kaupungin vastauksiin verrattuna ei ole.

Usko vaikutusmahdollisuuksiin on poliitikkoihin luottamuksen ohella kokenut kolauksen vuoden 2007 tuloksiin verrattuna. Jyrkimmin on noussut väitteen ”Jokainen, joka haluaa, pystyy kyllä vaikuttamaan Tampereen asioihin” kanssa täysin tai jokseenkin eri mieltä olevien osuus, joita vielä vuonna 2007 oli 40,3 prosenttia vastanneista. Tänä vuonna osuus on noussut yli puoleen, 56,2 prosenttiin. Vastaavasti täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus on laskenut 26,5 prosenttiin vuoden 2007 40,8 prosentista. Kaksi vuotta sitten vaikutusmahdollisuuksiin uskovien ja vaikutusmahdollisuuksia epäilevien osuudet olivat toisiinsa nähden melko tasapainossa mutta tänä vuonna vaakakuppi on kääntynyt selvästi vaikutusmahdollisuuksia epäilevien puoleen.

Väitteeseen ”Tiedän miten menetellä, jos haluan vaikuttaa Tampereen kaupungin päätöksentekoon” suhtaudutaan pessimistisemmin kuin vuonna 2007. Täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevien osuus on laskenut 6,9 prosenttiyksiköllä 27,6 prosenttiin kun vuonna 2007 osuus oli vielä 34,5 prosenttia. Vastaavasti täysin tai jokseenkin eri mieltä olevien osuus on kasvanut 4,8 prosenttiyksiköllä. Suuria eroja koko kyselyn vastauksiin verrattuna ei ole.

Kysymyksen vastauksissa korostuu huomattavasti ”en ole pyrkinyt vaikuttamaan” –vastanneiden osuus. Sellaisten, jotka eivät ole pyrkineet vaikuttamaan asuinalueensa asioihin, osuus on noussut edellisestä kyselystä 5,8 prosenttiyksiköllä 60,5 prosenttiin. Suurta eroa länsitamperealaisten ja kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken ei ole. Eroja löytyykin enemmän alueittaisessa tarkastelussa. Sekä Etelä- että Koillis-Tampereella koetaan Länsi-Tampereetta enemmän, että mielipidettä ei ole huomioitu päätöksenteossa. Länsi-Tampereella myös koetaan muita alueita enemmän (Etelä 16,6 %, Koillinen 17,2 %), että osallistumisella on ollut toisinaan vaikutusta. Tilanne oli samankaltainen myös edellisessä kyselyssä.

3.6.1 Johtopäätökset Länsi-Tampereen osalta

Alvari-toiminta on ollut käynnissä lännessä vajaat kolme vuotta. Länsitamperelaisten vastauksissa tapahtuneista muutoksista on kuitenkin vaikea vetää pelkästään Alvari-toimintaan liittyviä johtopäätöksiä. Näyttää siltä että, ne heijastelevat enemmän yleisesti kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa kohtaan tapahtuneita asennemuutoksia kuin suoraan Alvari-toiminnan aiheuttamia asennemuutoksia. Alueella asuvien kuntalaisten mielipiteisiin vaikuttavat todennäköisesti enemmän kaupungissa yleisesti keskustelua herättäneet asiat ja niistä tehdyt päätökset kuin se, koetaanko juuri Alvari-toiminta vaikuttavaksi vuorovaikutuskanavaksi. Alvari-toiminta on kuitenkin vasta alussa ja siihen suoraan osallistuvien määrä on melko pieni verrattuna koko alueen asukasmäärään.

Länsitamperelaisten vastauksia tarkasteltaessa tulokset ovat melko samanlaisia kuin kaupungissa yleensä, lännessä ollaan kuitenkin keskimäärin kiinnostuneempia kaupungin toiminnasta. Oma asuinalueita koskevaan päätöksentekoon osallistuminen tai vaikuttaminen on kuitenkin jonkin verran laskenut. Selkein muutos oli tapahtunut myös lännessä luottamuksessa kunnallispoliitikkoihin. Alueittaisessa vertailussa Länsi-Tampere erottuu muutamassa kysymyksessä. Lännessä ollaan muita alueita kiinnostuneempia kaupungin toiminnasta ja myös Alvari-toiminta tunnetaan parhaiten Länsi-Tampereella. Lännessä myös tunnetaan enemmän, että osallistumisella asuinalueita koskevaan päätöksentekoon on ollut vaikutusta. Länsitamperelaisista vastanneista 48,5 prosenttia oli allekirjoittanut vetoituksen, jolla pyritään vaikuttamaan kaupungin päätöksentekoon, tämä on yli kymmenen prosenttiyksikköä enemmän kuin muilla alueilla. Tähän on saattanut vaikuttaa kansanäänestysaloite rantaväylän tunneliasianssa, sillä tunnelin vaikutus Länsi-Tampereen suuntaisiin liikennejärjestelyihin on merkittävä. Länsitamperelaiset vastaajat kokivat myös enemmän, että osallistutumismahdollisuuksissa sekä kaupungin rakennus- ja kaavoitusasioihin että terveyspalvelujen suunnitteluun/kehittämiseen on parantamisen varaa.

Toimintaan osallistuneiden asenteista Alue-Alvari-toimintaa kohtaan ja toiminnan tuloksista ja vaikuttavuudesta kertoo vuonna 2008 julkaistu Länsi-Alvarista tehty alueellisen osallistumisen mallin pilotin arviointi ”Vaivan Väärtti”. Arviointiin kuului Länsi-Alvarin jäsenten ja kaupungin viranhaltijoiden haastatteluja sekä laajempi sähköinen kysely, joiden pohjalta saatiin positiivinen arvio mallin toimivuudesta ja vakiinnuttamisesta käyttöön.

3.7 Yhteenveto kuntalaisten vapaamuotoisesta palautteesta

Kysymyslomakkeen lopussa oli avoin kysymys, johon oli mahdollista vapaasti kirjoittaa enemmän Tampereen kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa tai kuntalaisten osallistutumismahdollisuuksia koskevista käsityksistä. Vastauksia tuli melko runsaasti, yhteensä 96 kappaletta. Ylivoimaisesti suosituin aihe palautteissa oli rantaväylän tunneli. Vaikka tunnelin suunnittelun jatkamisesta päätettiin jo 2008, aiheeseen palataan usein tiedotusvälineissä, mielipidekirjoituksissa ja julkisessa keskustelussa. Viimeisimpänä tunteita on kuumentanut neuvoo-antavan kansanäänestysaloitteen valtuustokäsittely ja kansanäänestyksen hylkääminen. Tämä on voinut vaikuttaa eniten myös siihen, että luottamus kunnallispoliitikkoja kohtaan oli laskenut. Seuraavaksi eniten palautteissa kommentoitiin lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden asioita.

Ennen kyselyn loppumista ehdittiin julkistaa uusi kouluverkko selvitys, joka on saattanut vaikuttaa asiaan. Useampia mainintoja saivat myös virkamiesten vieraantuneisuus kuntalaisista, tilaaja-tuottajamallin toimivuus, vanhusten hoito ja sosiaali- ja terveyspalvelujen toimivuus. Palautteissa mainittiin myös virkakoneiston keventäminen, valtuutettujen vieraantuneisuus, apulaispormestareiden rooli, palautteenantomahdollisuuksien lisääminen kaikilla toimialoilla sekä tiedon puute siitä, miten palaute on vaikuttanut ja kehen sen johdosta voi ottaa yhteyttä. Yksittäisiä mainintoja keräsivät vielä muun muassa mielenterveys- ja omaishoidon tila, Tampellan alueen kehitys ja katuratikka, Ratinan alueen kehitys, autoton keskusta, kaupungin siisteys ja Alvari-toiminnan laajentaminen.

Ahkerimpia palautteen antajia olivat naiset (59,4 % palautteen antajista) ja yli 55-vuotiaat (53,8 % palautteen antajista). Palautteissa tulivat enimmäkseen esiin ajankohtaiset asiat. Palautteesta suurin osa oli negatiivista tai mutta myös positiivisia palautteita, kuten liikuntamahdollisuudet, autottoman keskustan kehittäminen, katuratikka, Frenckellin asiakaspalautepisteen toiminta, bussilinjojen kehittäminen ja Alvari-toiminnan laajentaminen tuli muutamia.

4. Johtopäätökset kuntalaiskyselystä

Kyselyyn vastasi suhteellisesti vähemmän kuntalaisia kuin aiemmin, sillä vuonna 2007 vastausprosentti oli 48,0. Vuonna 2009 määräaikaan mennessä vastauksen lähetti vain 10 prosenttia. Kyselyn palauttamisaikaa jatkettiin ja kyselyä päätettiin täydentää kahdellasadalla puhelinhaastattelulla. Näin tulokset saatiin vertailukelpoiseemmiksi. Kuntalaiskyselyn vastausprosentiksi saatiin lopuksi 34,2 prosenttia. Laskenut vastausinto voi johtua monestakin seikasta. Vastaamisella ei ole välttämättä koettu olevan hyötyä tai vaikutusta. Kysymyslomake on voinut tuntua vaikeaselkoiselta tai pitkältä. Kyselyyn ovat tulosten mukaan vastanneet jo valmiiksi aktiiviset (vastanneiden äänestysprosentti), kyselyn kohteena oleviin asioihin tyytymättömät (vaikutusmahdollisuudet, luottamus kunnallipoliitikkoihin,), asioista kiinnostuneet (kiinnostus kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa kohtaan) ja yli 45-vuotiaat (yhteiskunnallinen kiinnostus kasvaa iän myötä).

Vastauksia toivottiin ensisijaisesti sähköisesti, vaikka lomakkeen sai palauttaa myös postitse ja faksilla. Kyselyn palauttaminen sähköisesti ei kuitenkaan saavuttanut toivottua suosiota eikä erityisesti nostanut kyselyn vastausprosenttia. Kuitenkin monentyyppisiä tiedonkeräystapoja tarvitaan, että vastauksia saataisiin mahdollisimman monilta ihmisryhmiltä.

Kiinnostuneisuus kunnan toimintaa ja päätöksentekoa kohtaan oli kasvanut 64,8 prosenttiin. Vaikka kunnan toimintaa seurataan ja siitä ollaan kiinnostuneita, vaikuttamaan pyrkineiden kuntalaisten osuus vastanneista on pysynyt silti lähes samana kuin vuoden 2007 kyselyssä. Noin kolmasosa kyselyyn vastanneista on pyrkinyt vaikuttamaan koko kaupunkia tai omaa asuinalueitaan koskevaan päätöksentekoon. Kaksi kolmasosaa puolestaan ei ole pyrkinyt vaikuttamaan. Vaikka vastausten perusteella osallistumis- ja palautteenantokanavia oli käytetty jonkin verran aktiivisemmin kuin viime kyselyssä, vaikuttamaan pyrkineiden kuntalaisten osuus ei ollut noussut. Osallistumishalukkuuteen voi vaikuttaa myös yleisempi kunnassa ja kuntalaisten keskuudessa luottamus siihen, että voi halutessaan vaikuttaa vaikka vaikuttamistarvetta ei juuri tällä hetkellä olisikaan.

Edellisen kyselyn aikaan käytiin hyvin kiivasta keskustelua muun muassa Koukkuniemen vanhainkodin tilanteesta. Tämän ajateltiin vaikuttaneen vanhustenhuoltoa koskeneen kysymyksen nousemiseen tärkeimmäksi, kun kysyttiin osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämisestä. Nyt tehdyssä kyselyssä vanhus-tenhuoltoon liittyviin asioihin vaikuttaminen oli edelleen ykkösenä, kun kysyttiin vaikutusmahdollisuuksien parantamisesta. Toisaalta myös vanhustenhuollon asiat ovat olleet tasaisesti otsikoissa, joten aihe on pysynyt ajankohtaisena. Ajankohtaiset asiat nousivat erityisen hyvin esiin myös kyselyyn vastanneiden vapaamuotoisessa palautteessa. Vaikkei tarvetta tai halua osallistumiseen olisikaan, asioista ollaan kuitenkin perillä. Tietoa kunnan toiminnasta saadaan useimmiten sanomalehdistä, radion tai television välityksellä, kaupungin omasta lehdestä ja tiedotteista sekä ilmaisjakelulehdistä. Tietoa hankitaan siis melko virallisista ja perinteisistä lähteistä. Tärkeitä lähteitä ovat myös ystävät ja tutut, joiden osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten perusteella omiakin mielipiteitä muodostetaan.

Selkein negatiivinen muutos vastauksissa on tapahtunut suhtautumisessa kunnallispoliitikkoihin. ”Tampereen kaupungin kunnallispoliitikkoihin voi yleensä ottaen luottaa” -väitteen kanssa on samaa tai jokseenkin samaa mieltä enää 21,5 prosenttia vastanneista. Tämä voi johtua rantatien tunnelikiistasta ja osittain myös valtakunnallisesti puhuttaneesta vaalirahakohusta. Kansanäänestysaloitteen hylkääminen ei kuitenkaan vaikuttanut neuvoo-antavan kunnallisen kansanäänestyksen suosion kasvamiseen osallistumis- ja vaikutusmahdollisuutena, vaan itse asiassa sitä vaikuttamistavaksi haluavien osuus väheni. Toinen selkeä negatiivinen muutos

on tapahtunut suhtautumisessa vaikutusmahdollisuuksiin. Väitteen ”Jokainen, joka haluaa, pystyy kyllä vaikuttamaan Tampereen asioihin” kanssa on täysin tai jokseenkin samaa mieltä enää 26,5 prosenttia vastanneista. Vaikutusmahdollisuuksia puolestaan epäilee 56,2 prosenttia vastaajista. Miten pitkäaikainen tällainen vaikutus kuntalaisten luottamukseen on, jää nähtäväksi. Valmistelun ja päätöksenteon avoimuus on tärkeää, kun rakennetaan kuntalaisten luottamusta.

Vuoden 2007 kyselyssä tamperelaisten näkemykset eivät juurikaan poikenneet muiden kuntien asukkaiden näkemyksistä. Tamperelaiset kuitenkin kokivat pieniä kuntia ja pääkaupunkiseutua enemmän tarvetta kehittää osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tampereella ja tutkimuksen muissa suurissa kaupungeissa vaikutusmahdollisuudet myös koettiin huonommiksi kuin pääkaupunkiseudulla. Uudessa kyselyssä vaikutusmahdollisuuksia kunnan eri toimintoihin arvioitiin Tampereella hieman positiivisemmin kuin viimeksi. Mutta ainoastaan kulttuuripalvelujen suunnittelussa/kehittämisessä vaikutusmahdollisuuksiin tyytyväisiä oli enemmän kuin tyytymättömiä. Kehitettävää on edelleen, mutta myös positiivista muutosta on tapahtunut. Samansuuntaista muutosta oli havaittavissa myös kysyttäessä tavoista, joilla kaupungin tulisi kartoittaa kuntalaisten mielipiteitä. Monipuolisia osallistumis- ja vaikuttamistapoja on hyvä tarjota, jotta kuntalaisilla on mahdollisuus parhaimmaksi kokemallaan tavalla ottaa yhteyttä hallintoon. Osallistumisen ja vaikuttamisen täytyy tuntua kuntalaisesta merkitykselliseltä. Muuten erilaisten osallistumiskanavien lisäämisellä ei saavuteta aitoa osallistumista ja vaikuttamista.

Tampereen kaupunki

ARVOISA TAMPEREEN KAUPUNGIN ASUKAS!

Tampereen kaupungin kuntalaiskysely

Tampereen kaupunki toteuttaa Tampereen kaupungin asukkaille suunnatun kuntalaiskyselyn. Kuntalaiskyselyn tarkoituksena on kartoittaa Tampereen kaupungin asukkaiden mielipiteitä mm. kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta, tiedottamisesta ja asukkaiden omasta mahdollisuudesta vaikuttaa.

Meille Tampereen kaupungissa on tärkeää saada asukkaidemme ääni kuuluviin ja toivommekin, että juuri sinä voisit osallistua tutkimukseen.

Tutkimuksen toteuttaa tutkimusyritys Innolink Research Oy.

Vastaaminen ja palauttaminen

Toivomme, että kerrotte mielipiteenne vastaamalla seuraaviin kysymyksiin risuja tai ruusuja kaihtamatta. Vastaamiseen menee aikaa noin 10 minuuttia. **Toivomme, että vastaatte kyselyyn viikon kuluessa.**

Tutkimukseen pääsette vastaamaan syöttämällä alla olevan osoitteen selaimenne osoiteriville:

<http://www.innolink.fi/asiakkaat/alvari/>

Vastaustunnuksenne on:

L537

Toivomme vastauksia ensisijaisesti sähköisesti yllä olevan osoitteen kautta.

Kyselyyn on kuitenkin mahdollista vastata myös oheisen paperilomakkeen avulla. Paperille täytetyn kyselyn voitte palauttaa maksutta oheisessa palautuskuoressa tai faksilla numeroon 010 633 0201.

Lisätietoja

Halutessanne lisätietoja lomakkeen täyttämiseen liittyvistä asioista voitte soittaa Innolinkiin Meiju Mäkelälle numeroon 010 633 0200.

Kiitämme Teitä jo etukäteen antamastanne arvokkaasta palautteesta!

Yhteistyöterveisin,

Tampereen kaupunki
Kuntademokratiayksikkö
Sirpa Koivu
Vuorovaikutussuunnittelija

Tampereen kaupunki
Kuntademokratiayksikkö
Eija Uurtamo
kuntademokratiasuunnittelija

L537

Innolink Research Oy

Mikko Kesä
tutkimusjohtaja

© INNOLINK RESEARCH OY 2009

TAMPEREEN KAUPUNKI, KUNTADEMOKRATIAYKSIKKÖ – KUNTALAISKYSELY 2009

Vastaa seuraaviin kysymyksiin valitsemalla oikea vaihtoehto tai kirjoittamalla vastauksesi sille varattuun tilaan.

1. Syntämävuotesi**2. Sukupuolesi**

1. Nainen 2. Mies

3. Äidinkielesi

1. Suomi 3. Muu
2. Ruotsi

4. Perhemuotosi

1. Yksinasuva 4. Yhden huoltajan lapsiperhe
2. Kahden aikuisen talous, ei lapsia 5. Muu, mikä? _____
3. Kahden aikuisen talous, yksi tai useampi lapsi _____

5. Mikä on koulutuksesi?

1. Kansa- tai peruskoulu 4. Alempi korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinto
2. Ylioppilastutkinto tai ammattikoulu 5. Ylempi korkeakoulututkinto
3. Opistotutkinto 6. Muu, mikä? _____

6. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten elämäntilannettasi?

1. Työssä palkansaajana 5. Työtön/lomautettu
2. Yrittäjä tai maanviljelijä 6. Eläkeläinen
3. Opiskelija 7. Muu, mikä? _____
4. Hoidan lapsia/omaista/kotia _____

7. Mistä vuodesta alkaen olet asunut Tampereella?**TIEDONSAANTI TAMPEREEN KAUPUNGIN TOIMINNASTA JA PÄÄTÖKSENTEOSTA****8. Kuinka kiinnostunut olet Tampereen kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta?**

1. en lainkaan kiinnostunut 3. melko kiinnostunut
2. vain vähän kiinnostunut 4. erittäin kiinnostunut

9. A. Seuraatko Tampereen kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa?**B. Mikä mainituista tietolähteistä on Sinulle kaikkein tärkein?**

	A.				B.
	En lainkaan	Harvoin	Silloin tällöin	Usein	Tärkein tietolähde
	1	2	3	4	
1. sanomalehdestä	☐	☐	☐	☐	☐
2. Tampereen omasta tiedotuslehdestä/muista kotiin jaettavista tiedotteista	☐	☐	☐	☐	☐
3. Yhdistysten/järjestöjen tiedotuslehdistä.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Muista ilmaisjakelulehdistä.....	☐	☐	☐	☐	☐

1. Radiosta tai TV:stä.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Tampereen www-sivuilta (www.tampere.fi)	☐	☐	☐	☐	☐
3. Yhdistysten/järjestöjen www-sivuilta.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Osallistamalla Tampereen järjestämiin asukastilaisuuksiin.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. Osallistamalla muihin tilaisuuksiin ja kokouksiin.....	☐	☐	☐	☐	☐
6. Muulla tavoin, miten? _____	☐	☐	☐	☐	☐

2. Saatkko mielestäsi riittävästi tietoa seuraavista Tampereen kaupungin toimintaan ja päätöksentekoon liittyvistä asioista?

	Ei	Kyllä	En tarvitse / halua tietoa
	1	2	3
1. Valmisteltavana olevista asioista.....	☐	☐	☐
2. Tehdyistä päätöksistä.....	☐	☐	☐
3. Tampereen kaupungin taloudesta.....	☐	☐	☐
4. Tampereen kaupungin palveluista.....	☐	☐	☐
5. Tavoista, joilla voi osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon	☐	☐	☐

KÄSITYKSET TAMPEREEN KAUPUNGIN TOIMINNASTA JA PÄÄTÖKSENTEOSTA

3. Mitä mieltä olet seuraavista kunnallista päätöksentekoa koskevista väittämistä?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa enkä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
	1	2	3	4	5
1. Tampereen kaupungissa asioiden valmistelua ja päätöksentekoa on helppo seurata	☐	☐	☐	☐	☐
2. Tampereen kaupungin kunnallispoliitikkoihin voi yleensä ottaen luottaa	☐	☐	☐	☐	☐
3. Vaaleilla valitsemamme kaupunginvaltuutetut menettävät yleensä pian kosketuksen äänestäjiin	☐	☐	☐	☐	☐
4. Omasta mielestäni ymmärrän hyvin kunnallispoliittisia kysymyksiä	☐	☐	☐	☐	☐
5. Minulla ei ole mitään sananvaltaa siihen, mitä kaupunginhallitus ja -valtuusto päättävät.....	☐	☐	☐	☐	☐
6. Tampereen kaupungin viranhaltijat kuuntelevat asukkaita enemmän kuin luottamushenkilöt.....	☐	☐	☐	☐	☐
7. Jokainen, joka haluaa, pystyy kyllä vaikuttamaan Tampereen asioihin	☐	☐	☐	☐	☐
8. Poliittinen päätösvalta on Tampereella keskittynyt liian harvoille henkilöille	☐	☐	☐	☐	☐
9. Tampereen kaupungin asioiden hoidossa on huomattavaa parantamisen varaa.....	☐	☐	☐	☐	☐
10. Äänestämällä kunnallisvaaleissa voi vaikuttaa Tampereen kaupungin asioihin.....	☐	☐	☐	☐	☐
11. Puolueet ovat kiinnostuneista vain ihmisten antamista äänistä, eivät heidän mielipiteistään	☐	☐	☐	☐	☐
12. Tiedän, miten menetellä, jos haluan vaikuttaa Tampereen kaupungin toimintaan tai päätöksentekoon.....	☐	☐	☐	☐	☐
13. Tampereen kaupungissa päätökset tehdään huolellisen ja asianmukaisen valmistelun pohjalta.....	☐	☐	☐	☐	☐

4. Mielestäni Tampereen kaupungin asukkaiden näkemysten välittäminen päätöksentekoon on ensisijaisesti...

1. ☐ Viranhaltijoiden tehtävä	3. ☐ Molempien tehtävä
2. ☐ Luottamushenkilöiden tehtävä	4. ☐ En osaa sanoa

OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

- 1. A. Mitä tapoja olet käyttänyt pyrkiessäsi vaikuttamaan Tampereen kaupungin toimintaan/päätöksentekoon?**
B. Entä miten arvioit eri vaikuttamistapojen tehokkuutta asteikolla 1 (huono) - 3 (hyvä)?
Esitä oma arviosi, vaikka et olisikaan käyttänyt kyseistä vaikuttamistapaa

	A. Olen		B. Arvioni vaikuttamistavan tehokkuudesta		
	En	Kyllä	Huono	Ei huono eikä hyvä	Hyvä
	1	2	1	2	3
1. äänestänyt kunnallisvaaleissa.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. toiminut kunnallisessa luottamustehtävässä (valtuusto, hallitus, lautakunta tai johtokunta)	☐	☐	☐	☐	☐
3. osallistunut kaupungin palvelun tai toiminnan suunnitteluun	☐	☐	☐	☐	☐
4. osallistunut puolue toimintaan.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. ollut mukana yhdistyksessä/ryhmässä, joka pyrkinyt vaikuttamaan Tampereen kaupungin päätöksentekoon	☐	☐	☐	☐	☐
6. allekirjoittanut vetoomuksen, jolla pyritään vaikuttamaan Tampereen kaupungin päätöksentekoon	☐	☐	☐	☐	☐
7. tehnyt Tampereen kaupungin päätöstä koskevan valituksen tai oikaisuvaatimuksen	☐	☐	☐	☐	☐
8. osallistunut Tampereen kaupungin toimintaa koskevaan mielenosoitukseen.....	☐	☐	☐	☐	☐
9. kirjoittanut yleisönosastokirjoituksen Tampereen kaupungin toimintaan tai päätöksentekoon liittyen.....	☐	☐	☐	☐	☐
10. osallistunut kaupunginosa-, asukas- tai Alvari-toimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
11. tehnyt virallisen kuntalaisaloitteen	☐	☐	☐	☐	☐
12. ottanut yhteyttä Tampereen kaupungin viranhaltijaan suunnitteluun tai päätöksentekoon liittyvässä asiassa	☐	☐	☐	☐	☐
13. ottanut yhteyttä Tampereen kaupungin luottamushenkilöön	☐	☐	☐	☐	☐
14. osallistunut Tampereen kaupungin asioita koskevaan keskustelu- tai kuulemistilaisuuteen.....	☐	☐	☐	☐	☐
15. vastannut kaupungin toimintaa koskevaan asukas- tai käyttäjäkyselyyn.....	☐	☐	☐	☐	☐
16. antanut palautetta Tampereen kaupungin palveluista tai muusta toiminnasta.....	☐	☐	☐	☐	☐

- 2. Jos olet pyrkinyt vaikuttamaan omaa asuinalueitasi koskevaan päätöksentekoon/toimintaan, koetko, että mielipiteesi otetaan huomioon?**

1. ☐ En ole pyrkinyt vaikuttamaan	3. ☐ Koen, että osallistumisella on ollut toisinaan vaikutusta
2. ☐ Koen, että mielipidettäni ei ole otettu huomioon	4. ☐ Koen, että voin todella vaikuttaa asioihin

- 3. Jos olet pyrkinyt vaikuttamaan koko Tampereen kaupunkia koskevaan päätöksentekoon/toimintaan, koetko, että mielipiteesi otetaan huomioon?**

1. ☐ En ole pyrkinyt vaikuttamaan	3. ☐ Koen, että osallistumisella on ollut toisinaan vaikutusta
2. ☐ Koen, että mielipidettäni ei ole otettu huomioon	4. ☐ Koen, että voin todella vaikuttaa asioihin

- 4. Pitäisikö mielestäsi tamperelaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia parantaa nykyisestä?**

	Ei, kuntalaisten suoraa osallistumista ei tarvita	Ei, ne ovat nykyisellään riittävät	Kyllä, niitä olisi parannettava
	1	2	3
1. Oman asuinalueen viihtyvyyden kehittämisessä.....	☐	☐	☐

1. Oman asuinalueen viihtyvyyden kehittämisessä.....	☐	☐	☐
2. Tampereen kaupungin rakennus- ja kaavoitushankkeissa	☐	☐	☐
3. Terveyspalvelujen suunnittelussa/kehittämisessä.....	☐	☐	☐
4. Lasten päivähoitoon liittyvissä asioissa	☐	☐	☐
5. Vanhustenhuoltoon liittyvissä asioissa	☐	☐	☐
6. Kouluihin ja nuorisopalveluihin liittyvissä asioissa.....	☐	☐	☐
7. Liikuntapalvelujen suunnittelussa/kehittämisessä.....	☐	☐	☐
8. Kulttuuripalvelujen suunnittelussa/kehittämisessä.....	☐	☐	☐
9. Ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa	☐	☐	☐
10. Muussa asiassa, missä? _____	☐	☐	☐

2. Mitä mieltä olet seuraavista tamperelaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksiin liittyvistä väittämistä?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa enkä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
	1	2	3	4	5
1. Tampereen kaupungin tulisi kartoittaa kaupunkilaisten mielipiteitä ajankohtaisista asioista nettikyselyillä.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Tampereen kaupungin tulisi kehittää palautejärjestelmää, jolla kerätään tietoa palvelujen käyttäjien näkemyksistä	☐	☐	☐	☐	☐
3. Tampereen kaupungin tulisi järjestää enemmän keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, joissa mukana myös luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Kaupunkilaisten aloiteoikeuden käyttöä tulisi kehittää nykyisestä.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Kaupungin palvelujen käyttäjät tulisi ottaa nykyistä enemmän mukaan toiminnan suunnitteluun	☐	☐	☐	☐	☐
6. Tärkeistä asioista päätettäessä tulisi hyvissä ajoin järjestää neuvoo-antava kunnallinen kansanäänestys.....	☐	☐	☐	☐	☐

3. INFO:

Alvari on vuorovaikutuskanava asukkaiden ja kaupungin välillä Etelä- ja Länsi-Tampereella. Sen kautta asukkaat saavat tietoa oman alueensa asioista ja pystyvät vaikuttamaan asuinympäristönsä ja palvelujen suunnitteluun.

A. Tunnetko tätä toimintaa?

1. Kyllä

2. En

B. Jos kyllä, Mistä seuraavista lähteistä olet saanut tietoa toiminnasta (voit valita useamman)?

1. ☐ Alvari -esite	5. ☐ Radio tai TV
2. ☐ Alvari -Internetsivut	6. ☐ Asukastilaisuuksista tai kokouksista
3. ☐ Muualta Internetistä	7. ☐ Naapurin, ystävän tai kollegan kautta
4. ☐ Sanomalehdistä (esimerkiksi Aamulehti tai Tamperelainen)	8. ☐ muuten, miten _____

4. Haluatko kertoa enemmän Tampereen kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa tai kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia koskevista käsityksistäsi?

Valtuuston puheenjohtajan asukasilta Kaukajärvellä 13.4.2010.

Tampereen kaupunki
kuntademokratiyksikkö
PL 487
33101 Tampere
www.tampere.fi